

obzornik

glasilo delovne skupnosti

BREST DOPOLNJUJE PROIZVODNI PROGRAM

PRED NOVO POMEMBNO ODLOČITVIJO

Ena izmed pomembnih naložb v našem srednjeročnem planu, ki sodi v okvir prestrukturiranja proizvodnje, je bilo vlaganje v drugo linijo v Tovarni ivernih plošč, za kar so že ustrezni proizvodni pogoji. V času obdelave oziroma priprav na investicijo je prišlo do tesnejšega sodelovanja med predstavniki slovenske in nemške Gospodarske zbornice. Ob tej priložnosti je prišlo tudi do pogovora o proizvodnji gradbenih (lesno-cementnih) plošč, ki so v gradbeništvu vsestransko uporabne in za katere je nedvomno veliko zanimanje tudi na našem tržišču. Eden izmed pomembnih proizvajalcev opreme za takšno tehnologijo je prav firma, ki nam je dobavila opremo za našo tovarno ivernih plošč.

Prav iz omenjenih razlogov in ker je Brest načrtoval podobno proizvodnjo, ima dejanske možnosti, da postane nosilec razvijanja nove proizvodnje v Sloveniji. Nedvomno so prednosti Bresta v tem pogledu očitne, saj ima v novi tovarni na industrijski coni v Podskrajniku že ustrezne proizvodne prostore in infrastrukturne objekte, s tem pa bi bila nova investicija cenejša, hitrejša in predvsem finančno učinkovitejša. Prav tako je rešeno tudi vprašanje surovin.

Morda ne bo odveč, če pove-
mo, za kakšne plošče gre. Nova
gradbena plošča je izdelana iz
iverja in iz cementa. Lesno-cement-
ne plošče odlikujejo pozitivne
lastnosti obeh sestavin:

1. so praktično negorljive,
2. obstojne so proti delovanju vode in vlage,
3. odporne so proti mrazu,
4. odporne so proti trhnobi, na padu gliv in termitov,
5. so relativno lahke,
6. lahko se obdelujejo z normalnim orodjem,
7. zelo dobro in mnogovrstno se lahko površinsko oplemenitijo.

Lesno-cementna plošča ima tako vse lastnosti in značilnosti, ki jih danes pričakujemo od dobre, vsestransko uporabne gradbene plošče. S tem tipom plošče imamo na voljo takšno gradbeno

tvorivo, ki nudi gradbeništvu široko paleto uporabnih možnosti. Naj naštejemo samo nekaj možnosti za uporabo: predizdelane hiše, večnadstropne stanovanjske stavbe, upravne in pisarniške stavbe, industrijske stavbe, otroški vrtci, šole, bolnice, kmetijske zgradbe in tako naprej.

O uporabnosti lesno-cementnih plošč je bil v Ljubljani že poseben simpozij gradbenikov, na katerem je sodeloval tudi ponudnik opreme in tehnologije. Na njem je bila posredovana Brestova pobuda, da bi razvijal to proizvodnjo, ki se vključuje tudi v razvojni program SOZD Slovenjales. Gradbeniki so na sestanku pokazali veliko zanimanje za novo tvorivo, kar zagotavlja, da bo plošča tržno zanimiva.

Čeprav je preuranjeno govoriti o dokončni vrednosti naložbe, je groba ocena vlaganj v osnovna sredstva okoli 190.000.000 dinarjev. Kapaciteta linije pa bi bila okrog 20.000 do 23.000 kubičnih metrov plošč. Brest v tem srednjeročnem obdobju ni sposoben sam finančno izpeljati te investicije, vendar je zaradi velikega zanimanja mogoče uresničiti to investicijo z združevanjem sredstev Bresta in porabnikov teh plošč.

Skupni delavski svet je o teh vprašanjih že razpravljal in spre-

jel sklep, da se prične s pripravljalnimi oziroma proučitvenimi deli za osvojitve programa investicije in proizvodnje gradbenih plošč v okviru TOZD Tovarna ivernih plošč. Sprejet je bil tudi sklep, da je treba organizirati skupino delavcev, ki bo zadolže-

na za izvedbo programa. Sklep skupnega delavskega sveta je bil posredovan tovarni ivernih plošč, ki je predlog sklepa sprejela. Ko bodo znane strokovne ugotovitve, bodo samoupravni organi dokončno sklepali o tej naložbi.

D. Mlinar

Naše nove naložbe

OSNUTEK REBALANSA SREDNJEROČNEGA NAČRTA NALOŽB

Do največjih sprememb pri uresničevanju srednjeročnega načrta pride prav pri investicijah. Pomanjkanje sredstev ter spremembe na trgu in v tehnologiji so povzročile, da je bilo potrebno znova pregledati in ovrednotiti načrt ter izdelati pregled vlaganj v letih 1979—1983.

V prvi fazi so bile zbrane potrebe po temeljnih organizacijah. Naj naštejemo samo važnejše naložbe:

— Tovarna pohištva Cerknica: druga faza rekonstrukcije;

— Tovarna pohištva Martinjak: izgradnja nove tovarne;

— Tovarna lesnih izdelkov: druga linija žagalnice, sortirnica, kotlovnica, sušilnice, decimirnica;

— Tovarna ivernih plošč: izgradnja linije za lesno-cementne plošče;

— Tovarna pohištva Stari trg: predvidene so manjše investicije, kotlovnica bi bila skupaj s Tovarno lesnih izdelkov;

— Tovarna oblazinjenega pohištva: izgradnja dodatne hale;

— Tovarna pohištva Jelka: kotlovnica in modernizacija proizvodnje pohištva;

— Prodaja: dve hali centralnega skladišča, modernizacija avtoparka, vlaganja v prodajalne, sovlaganja v trgovino, testirnica;

Skupne dejavnosti: modernizacija pisarniške opreme.

Celotna vrednost investicij v osnovna sredstva v obdobju 1979—1983 znaša 674.023.000 dinarjev oziroma letno 134.805.000 dinarjev, kar predstavlja 34 odstotkov planiranega družbenega proizvoda za leto 1978 oziroma planirana razširitev materialne podlage

dela v letu 1978 predstavlja samo 8,8 odstotka načrtovanih naložb. Ti dve primerjavi dovolj zgovorno kažeta, da je tempo vlaganj previsok, saj ne bi uspeli zagotoviti lastne udeležbe, pridobiti kreditov, niti ne bi bili sposobni odplačevati kreditov.

Iz nadrobnejšega pregleda vseh obveznosti in virov sredstev je videti, da sta posebno kritični leti 1979 in 1980, v katerih pa so temeljne organizacije načrtovale največja vlaganja. Na strokovnem posvetu je bilo ugotovljeno da je takšen načrt nerealen in ga je treba ustrezno popraviti ter investicije, ki niso nujne, preložiti na daljše časovno obdobje. V teh dveh letih in delno v letu 1981 bi bilo potrebno predvsem investirati v drugo linijo žagalnice v Tovarni lesnih izdelkov Stari trg zaradi pomanjkanja delovne sile, začeti izgradnjo v Tovarni pohištva Martinjak zaradi zastarelosti stare tovarne, začeti z naložbo v lesno-cementne plošče zaradi tržne zanimivosti te plošče in ohraniti vlaganja v prodajalne. Ostale investicije pa bi uresničevali skladno s finančnimi možnostmi v letih 1979—1983.

Rebalans plana, ki bo upošteval te spremembe, je sedaj v pripravi in bo po uskladitvi posredovan v javno razpravo.

P. Oblak

Iz vsebine:

O proizvodnji ognjevarnih plošč ● Rekonstrukcija v Tovarni pohištva Cerknica ● Brest in izvoz ● Sanacijski program za tapetništvo ● Odprt salon pohištva v Bitoli ● Odgovornosti delavcev v združenem delu ● Urbanistični načrt Cerknice ● Gospodarjenje v naši občini ● Naše stalne rubrike

Eden izmed tisočerih obrazov našega jezera

Novo: ognjevarne plošče

PRED NALOŽBO V PROIZVODNJO OGNJEVARNIH PLOŠČ

Ko je prenehala s proizvodnjo stara tovarna ivernih plošč, je bilo pred odgovorne delavce in Brestove samoupravne organe postavljeno vprašanje, kako oziroma v kakšno dejavnost preusmeriti dosednji tovarniški objekt.

Med več inacicami je bila izbrana zamisel, da bi v stari tovarni ivernih plošč začeli proizvoditi ognjevarne plošče na osnovi ustreznih mineralov. Ta odločitev se je skladala s temeljni srednjeročnega načrta oziroma s politiko Bresta, da v svojih dejavnostih povečuje delež nepohištenih oziroma primarnih izdelkov. Poleg teh osnovnih ciljev pa so k odločitvi za takšno proizvodnjo vplivali še naslednji poslovni učinki:

— racionalno izrabo sedanjih proizvodnih prostorov, dela strojev in naprav v stari tovarni ivernih plošč;

— s tem bi zagotovili domačemu trgu izdelek, ki je trenutno izključno vezan na uvoz;

— zaposlitev viška delovne sile, ki bo nastajal ob modernizaciji pohištenih kapacitet in s tem zagotavljanje socialne varnosti zaposlenih;

— možnosti za vključevanje v posredni izvoz, saj bodo izdelki po dimenzijah in kakovosti ustrezali mednarodnim kriterijem in zahtevam.

Ker je proizvodnja ognjevarnih plošč na osnovi ustreznih ekspanziranih mineralov v svetu še v veliki meri neznana in še precej neobdelana (v Jugoslaviji takšnih plošč ne proizvajamo), je bilo treba vložiti veliko truda in raziskovalnega dela, da smo dobili v našem laboratoriju izdelek takšne kvalitete, ki ga zahtevajo mednarodni predpisi s področja ognjevarnosti. Vse raziskave so bile programirane tako, da bi za omenjeni proizvodni program uporabljali zvečinoma domače surovine.

Raziskava trga je pokazala, da so omenjene plošče na našem trgu zelo iskane, naj si bo v ladjedelništvu, pa tudi v gradbeništvu. Da bi pokrivali potrebe našega trga po teh izdelkih, bomo proizvajali plošče za ladjedelništvo, pa tudi za gradbeništvo.

V novi tovarni ognjevarnih plošč bomo proizvajali naslednje tipe plošč:

- ladijske plošče v dimenzijah 1250 × 2500;
- gradbene plošče 1250 × 3200;
- oba tipa plošč v debelinah 10, 12, 16, 19, 22, 25, 28, 30, 32 milimetrov;
- lahke gradbene plošče v dimenzijah 1250 × 3100 in v debelinah 15, 20, 25, 30, 40 milimetrov.

Skupna kapaciteta omenjene proizvodnje bo okrog 260.000 kvadratnih metrov plošč letno.

Od ideje pa do prijave investicije je bilo opravljenega izredno veliko dela, ne samo na raziskovalno-tehnološkem področju, temveč tudi na ostalih področjih.

BREST je znova pokazal zrelost, saj je izključno s svojimi kadri prebrodil vse težave; od iskanja vseh mogočih soglasij za

uvoz opreme pa do zagotovitve sredstev, kar po intenzivnem investiranju v zadnjih letih zares ni bilo lahko.

V juniju letos je bila podpisana pogodba z dobaviteljem opreme za omenjeno naložbo v predračunski vrednosti okrog 50.000.000 dinarjev. Predračunska vrednost celotne naložbe znaša približno 100.000.000 dinarjev. Finančna sredstva za to investicijo so zagotovljena z bančnimi krediti ter s sovlaganji na osnovi dohodkovne soodvisnosti Lesnice, Belinke in Melamina. Investicija naj bi bila po načrtih končana ob koncu leta 1979.

V najkrajšem času bo oblikovana posebna investicijska skupina, sestavljena iz ustreznih kadrov, ki bodo odgovorni za pravilno in pravočasno izpeljavo omenjene investicije.

T. Zidar

Dela so se pričela

REKONSTRUKCIJA V TOVARNI POHIŠTVA CERKNICA

Času so ovire neznanka in zainteresirani opazovalec bi lahko ocenili, da so vsem znane odločitve o naložbi v rekonstrukcijo Tovarne pohištva Cerknica le skupek naših želja, ki pa iz takšnih ali drugačnih razlogov niso našle plodnih tal. No, k sreči ni tako. Rekonstrukcija se je začela.

Naj se sliši še tako nesmiselno: če smo opremo dobro izbrali, je najtežji del rekonstrukcije že za nami. Končana je namreč papirnata vojna, v kateri je bilo brez števila bitk za zagotovitev sredstev, za pridobitev najrazličnejših dovoljenj, soglasij, privolitvev in podobnega. Pa ni moj namen, da bi opisoval vložene napore pri premagovanju pogosto tudi močno birokratsko obarvanih ovir, temveč bi vse naše delavce rad seznanil z dinamiko rekonstrukcije in s pričakovanim tehnološko-tehničnim stanjem v naši temeljni organizaciji po njej.

Celotna predračunska vrednost investicije znaša 37 milijonov dinarjev in sicer:

- gradbena dela z instalacijami okrog 13 milijonov din,
- domača oprema okrog 8 milijonov din,
- uvozna oprema okrog 14 milijonov din,
- prispevki okrog 2 milijona din.

Zaradi izredne prostorske stiske in glede na perspektivne razvojne načrte se gradbena dela s tako visokim deležem v struk-

turi celotne naložbe pojavljajo kot nujno zlo. In zlo ne samo zaradi tega, ker zidovi sami nikoli neposredno ne vračajo vloženi sredstev, ampak tudi zato, ker so gradbena dela pogojena s pripravo gradbišča z vsemi potrebnimi rušitvenimi deli sedanjih objektov. Potrebno je torej poseči v organizem vpeljanega tehnološkega procesa, ki brez dodatnih naporov v improviziranem okolju ne more normalno delovati.

Gradbena dela obsegajo prekritje zelenice med sedanjima objektoma lakirnice in montaže, izgradnjo novega objekta, namenjenega za skladišče furnirja in rekonstrukcijo ostrešja nad bodočo krojilnico furnirja. Pripravljalna dela za izgradnjo nove lakirnice so že v teku, predvidevamo pa, da bi z rušitvenimi deli pričeli v začetku septembra, z montažo konstrukcije pa zaradi dolgega dobavnega roka le-te v začetku novembra. Izgradnja ostalih dveh objektov bo predvidoma potekala vzporedno.

Ob sedanjem splošnem slabem tehničnem stanju veljajo naša

Tu bodo rekonstrukcijska dela v TP Cerknica

največja pričakovanja dobavi strojne opreme, s katero v tej fazi rešujemo najbolj kritična mesta v tehnološkem procesu. Eno izmed teh je lakirnica. V naslednjem letu moramo v skladu s predpisi zaradi zaposlene pretežno ženske delovne sile ukiniti tretjo izmeno, kar pa bi brez dodatnih kapacitet povzročilo zmanjšanje obsega proizvodnje za približno četrtino. Zato bomo v novem objektu postavili novo celotno linijo za površinsko obdelavo ploskovnih elementov, vzporedno z njo pa organizirali površinsko obdelavo masivnih elementov z ustreznimi sušilniki, ki bodo bistveno izboljšali delovne pogoje v tem delu procesa.

Drugo kritično mesto je oddelek klejarne. Stalni lomi na eni izmed stiskalnic so namreč zahtevali ne samo ogromno vložnega dela pri vzdrževanju in popravilih, ampak tudi velike težave pri načrtovanju in izpeljavi predvidenega pretoka proizvodnje. Izrabljeno stiskalnico bomo nadomestili s kompletno linijo za poslojevanje ivernih plošč, ki bo opremljena tudi z avtomatsko podajalno in odlagalno napravo.

Poleg omenjenih linij so za dopolnitev kapacitet v posameznih oddelkih predvideni še posamezni stroji in sicer za oddelek montaže stroja za montiranje okovja, za II. strojni oddelek avtomatska in polavtomatska enostranska moznica in za I.

strojni oddelek brusilni stroj in debelinski skobelni stroj.

Z vsemi tujimi dobavitelji so sklenjene pogodbe za dobavo v prvi polovici novembra, ko naj bi pričela teči tudi montaža strojev, za lakirno linijo, za katero bo sušilnike in transportne elemente dobavil domač dobavitelj, pa prične teči montaža v decembru, ker je tako zastavljen terminski plan izgradnje objekta.

In kako bodo dela ob rekonstrukciji vplivala na predvideni obseg proizvodnje? Dati natančen odgovor na to vprašanje je glede na zelo velik in raznolik obseg del zelo težko. Storjeni so bili praktično že skoraj vsi ukrepi za začasno organiziranje tehnološkega procesa in bi glede na razmere lahko z optimizmom zadržali, da se obseg proizvodnje ob največjem prizadevanju vseh zaposlenih v tem času ne bi smel zmanjšati.

Naložba naj bi v prihodnjem letu povzročila za približno 9 odstotkov povečan obseg proizvodnje. Po vrednosti tvori le dobro tretjino del, ki bi jih bilo potrebno opraviti za popolno rekonstrukcijo tovarne.

Mnogo je vprašanj, želja in razmišljanj, pa le malo natančnih odgovorov. Je že pač tako, da se človek težko sprizajni z resnico, ki pravi: v končnem svetu ni neskončne rasti.

D. Lesar

Brest in izvoz

ALI BOMO IZPOLNILI LETNI NAČRT IZVOZA?

Če naj bi odgovorili na postavljeno vprašanje, si moramo vprašanje izvoza pogledati s širšega vidika ter analizirati vzroke, ki pogojujejo izvoz na Brestu, pa tudi v naši širši družbeni skupnosti.

Iz podatkov za prvih sedem letošnjih mesecev je videti, da smo pri finalnih izdelkih dosegli izvoz v višini 54,5 odstotka, za primarne izdelke pa 44,4 odstotka, ali skupaj 50,5 odstotka. Ti odstotki zajemajo plačano realizacijo, če pa bi upoštevali tudi blago na poti, se pravi, odpremo, bi bil doseženi izvoz okrog 54 odstotka.

Vzrok za manjši izvoz žaganega lesa ni v pomanjkanju naročil, ampak v razlikah med cenami na domačem trgu in v izvozu. V prvih sedmih mesecih smo izvozili za okrog 4.000 kubičnih metrov žaganega lesa manj. Za drugo polletje kaže, da bodo količine, namenjene za izvoz še manjše kot v prvem polletju zaradi večjih razlik v cenah.

Koliko bodo vplivali ukrepi Zveznega izvršnega sveta na večjo ekonomičnost in s tem na večji interes temeljnih organizacij za izvoz, je danes težko predvide-

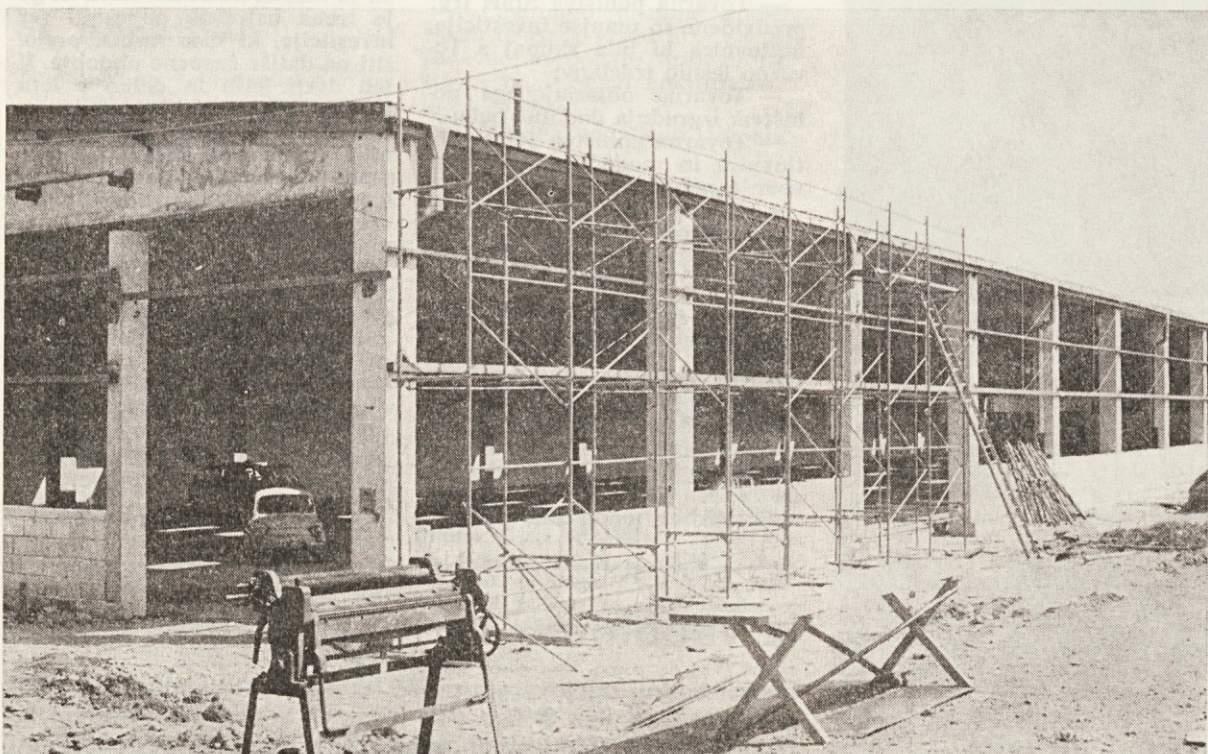
ti, vendar ukrepi za večje izvozne premije so sprejeti, kljub temu, da republiški SISEOT še niso dali nadrobnih navodil.

Trenutno nam je predpis znan le načelno. Da bi pospešili izvoz, so povečane izvozne premije za finalne in primarne izdelke od 2 do 6 odstotkov, različno za posamezne države. Verjetno je ukrep bolj začasnega značaja, sicer pa bodo temeljne organizacije upravičene, do dodatne premije le pod pogojem, če bo v izdelku vgrajenih nad 80 odstotkov materialov iz domačega trga. Druga zadeva, ki bo vplivala na dodatno stimulacijo, pa bo odvisna od odstotka izvoza, ki ga dosega delovna organizacija v odnosu do skupne realizacije.

Kakšen odraz bodo imele povečane premije na rezultate izvoza, je težko predvideti, vsekakor pa je to korak naprej v zmanjševanju zunanjetrgovinskega primanjkljaja, v izboljšanju plačilne bilance in v doseganju boljših ekonomskih rezultatov izvoza.

Morda v prihodnji številki kaj več. Ko bodo znana nadrobnejša navodila, bomo poskušali napraviti analizo, kaj to vrednostno pomeni za našo delovno organizacijo in za posamezne temeljne organizacije.

C. Komac

Nova proizvodna hala v Tovarni pohištva Stari trg

SANACIJSKI PROGRAM V TAPETNIŠTVU

Novi zakon o ugotavljanju in razporejanju celotnega prihodka in dohodka je precej ostro postavil vprašanje izgub ob periodičnih obračunih. Medtem, ko je bilo prej več ali manj prepuščeno temeljni organizaciji, ali bo stanje sanirala že med letom, je potrebno sedaj že takoj ob obračunu ugotoviti vzroke, ki so pripeljali do izgube in izdelati program ukrepov za odpravo njenih vzrokov. Nedvomno je novost tudi v tem, da višina izgube vpliva na višino osebnih dohodkov, če temeljna organizacija nima zadostnega rezervnega sklada.

Ob polletju je v Brestu izkazovala izgubo Tovarna pohištva Martinjak. Ob analizi je bilo ugotovljeno, da je proizvodnja masivnega pohištva v Martinjaku poslovala pozitivno in se celotna izguba nanaša na Tovarno oblažjenega pohištva v Podskrajniku. Zato je tudi program sanacije izdelan samo za to prihodno temeljno organizacijo.

Glavni vzroki za izgubo so predvsem v naslednjem:

1. V proizvodnji ni bil dosežen plan proizvodnje zaradi

— neutečene proizvodnje v prvih mesecih v novih prostorih in zato lahko govorimo o začetnih težavah, ki spremljajo vsako aktiviranje investicij;

— pojavile so se začetne organizacijske težave in težave z novim strokovnim in vodstvenim kadrom, ki je potreboval določen čas, da se uvede;

— število zaposlenih je manjše od planiranega;

— dobave ogroditelj so bile nepravčasne in nezadostne.

2. Prodaja je bila v prvem polletju dosežena z indeksom 26,3 kar je imelo za posledico precejšen porast zalog. Čeprav v prvem polletju znaša prodaja približno 40 odstotkov od celotne, takšno doseganje plana ni zagotovilo, da bi bila prodana dodatna količina, ki izvira iz aktiviranja investicije. Drugače povedano, bili smo premalo pripravljeni na to, da bi povečani obseg proizvodnje tudi plasirali na trgu.

3. Na izgubo je vplivala tudi razprodaja starih modelov ter povečanje skladiščnin, transportnih stroškov, prevozov, najemnin ter cen ogroditelj.

Program ukrepov seveda temelji na analizi vzrokov. Kratkoročni ukrepi v proizvodnji morajo zagotoviti predvsem popravke izdelavnih časov, zagotovitev potrebne delovne sile, izpolnjevanje plana proizvodnje, povečanje tehnološke discipline ter boljše povezanost proizvodnje in prodaje. Dolgoročni ukrepi pa morajo zagotoviti takšen asortiman ponudbe, ki bo tržno zanimiv in idoč.

Na področju prodaje so ukrepi osredotočeni na iskanje takšnega proizvoda, ki bo uspešen s tehnološkega, prodajnega in ekonomskega vidika. Na drugi strani je treba pospešeno nadaljevati raziskave na vseh perspektivnih mestih prodaje na domačem tr-

gu, zaostriti pa tudi odgovornost prodajne službe za prodajo tapetniških izdelkov.

Na teh osnovah sta bila tudi izdelana plana proizvodnje in prodaje za letošnje drugo polletje. V planu proizvodnje so uvedeni tudi novi izdelki, ki morajo nadomestiti sedanji program. Ker pa je proizvodnja teh izdelkov predvidena v glavnem proti koncu leta, plan prodaje temelji na zmanjšanju zalog dosedanjega programa ter v manjši meri upošteva tudi nove proizvode. Zato bodo učinki nove proizvodnje prišli do veljave šele v prihodnjem letu. Iz plana proizvodnje in prodaje je izpeljan predvideni finančni rezultat, ki ob teh pogojih omogoča poslovanje brez izgube v drugem polletju.

Z dolgoročnimi ukrepi, ki bodo dali rezultate v prihodnjem letu, pa je potrebno zagotoviti zamenjavo sedanjega programa, povečanje produktivnosti in normalizacijo prodaje izdelkov.

P. Oblak

Odprt salon pohištva v Bitoli

Starodavni Monastir, kakor so stoletja imenovali Bitolo, drugo največje makedonsko mesto, nekdanje trgovsko središče in konzularno središče na jugu Balkana, je v preteklem mesecu postal bogatejši za še en izjemen trgovski objekt. V mesecu, ko je makedonsko ljudstvo proslavljalo 75-letnico Ilindenske vstaje, je kolektiv Bresta prispeval k številnim slovesnostim s svečano otvoritvijo moderne salona pohištva v samem središču Bitole, na širokem bulvaru »Sever—Jug«.

Na otvoritvi, ki je bila 16. avgusta, so bili poleg številnih občanov prisotni tudi predstavniki vseh družbenopolitičnih organizacij občine Bitola. O Brestu, njegovem dosedanjem razvoju, uspehih in prihodnjih načrtovanih poteh je spregovoril Franc Turk,

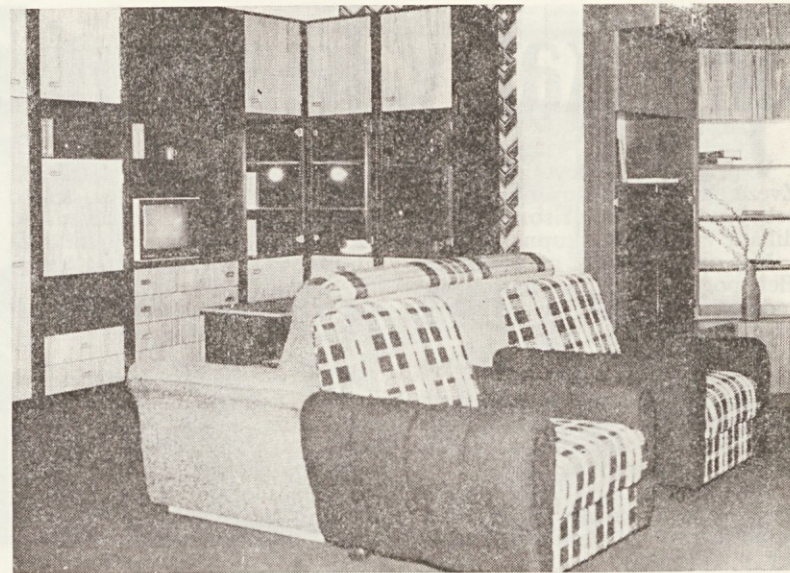
salon pa je svečano odprl naš delavec Kire Stefanovski.

Objekt predstavlja pravo trgovsko posebnost, saj je s svojo lokacijo ter modernim videzom, s približno 200 kvadratnimi metri prodajnega prostora najprivlačnejša prodajalna v tem delu mesta. V njem je s spretnim aranžmanom predstavljen celoten Brestov proizvodni program z bogatimi in raznolikimi kuhinjskimi elementi, oblažjenim pohištvom in seveda s sestavljivima programoma Zala in Katarina. V njem dela pet delavcev: poslovodja, dva prodajalca, blagajnik in monter-serviser. Serviser naj bi popravljalo poškodovano pohištvo ne samo v tem salonu, ampak po vsej Makedoniji. Načrtujemo, da bi poleg novega salona v tem mestu zagotovili tudi skladišni prostor s približno 300 kvadratnimi metri, iz katerega bi oskrbovali s pohištvom prodajalne v Prilepu, Ohridu, Strugi in drugih mestih.

Doslej so v Bitoli Brestove proizvode prodajali v nekaj prodajalnah Lesnine in Javora ter nekaj manj prek Nove Trgovije. Toda zaradi omejenega prostora in slabe predstavitve so bili Brestovi izdelki največkrat nedostopni ogledom potrošnikov, kar je še bolj narekovalo potrebo po izgradnji lastnega prodajnega prostora.

Prav je vedeti, da doživlja danes Bitola zelo hiter in dinamičen razvoj. V njegovem ožjem središču živi okoli 80.000 prebivalcev, s širšo okolico pa šteje nad 130.000 prebivalcev. V njej je največji kmetijski kombinat v Makedoniji Pelagonija, so pa tudi številni industrijski objekti, med katerimi so najbolj znani tovarna hladilnikov Georgi Naumov, tovarna sladkorja in pivovarna. Prav sedaj gradijo veliko termoelektrarno, našli pa so tudi ogromne količine premoga, ki naj bi ga začeli kmalu izkopavati, kar financira tudi Mednarodna banka za razvoj.

Poleg Skopja je v tem mestu največja stanovanjska izgradnja. Nova naselja rastejo na vseh koncih. To je področje s »pečalbarsko« tradicijo; prebivalci okoli

Iz našega Salona pohištva

liških vasi so v preteklosti množično odhajali v Avstralijo, Kanado, Ameriko in Nemčijo. Sedaj se vračajo v svoje vasi in nudijo tudi zasebne investicije za preobrazbo svojih naselij.

Bitola je izhodiščno mesto za največja makedonska turistična območja — za Ohridsko in Prespansko jezero, je pa tudi obmejno mesto, saj leži samo 16 kilometrov od grške meje in predstavlja glavno prehodno področje za številne domače in tuje turiste. Že v antični dobi je prek nje tekla pot »Via Egnacija« in za številne obiskovalce so prava poslastica arheološke izkopanine

iz slovite Herakleje in stare zgradbe iz časov osmanske vladavine. To je mesto džamij, starih srednjeveških cerkva, nekdanje konzularne borze, v kateri so velike sile odločale o usodi makedonskih ozemelj, to je mesto, v katerem je obiskoval vojno akademijo slavni Kemal Atatürk, oče sodobne Turčije.

Bitola danes gradi svojo novo vizijo, pri čemer povezuje bogato tradicijo in romantično preteklost z novo, sodobno in dinamično vsebino socialistične samoupravne preobrazbe.

K. Kostov

Naša nova jedilnica „JASNA“

Vsi se še verjetno spominjamo jedilnice LIVING, ki je bila dolga leta nepogrešljiva v Brestovem proizvodnem programu in smo jo uspešno prodajali na domačem trgu, pa tudi na nekaterih tujih tržiščih.

Odkar smo prenehali s proizvodnjo Livinga, je nastala v našem programu nekakšna praznina. Sicer je iz elementov naše sestavljivega programa mogoče dobiti jedilniški sestav, vendar oblikovno takšna rešitev ni zadovoljevala potreb širšega kroga potrošnikov, pri katerih je čutili željo po klasično oblikovani opremljeni jedilnega prostora.

Vse to pa tudi dejstvo, da na jugoslovanskem trgu primanjkuje takšnih izdelkov, je povzročilo, da smo na Brestu začeli razmišljati o novi jedilnici.

Prva inačica nove jedilnice je že bila razstavljena na spomladanskem Zagrebškem velesejmu. Kljub temu, da je sestav doživel nekaj kritik, je bila splošna oce-

na s sejma ugodna. Pripombe, zbrane na sejmu smo koristno upoštevali pri dokončnem oblikovanju izdelka.

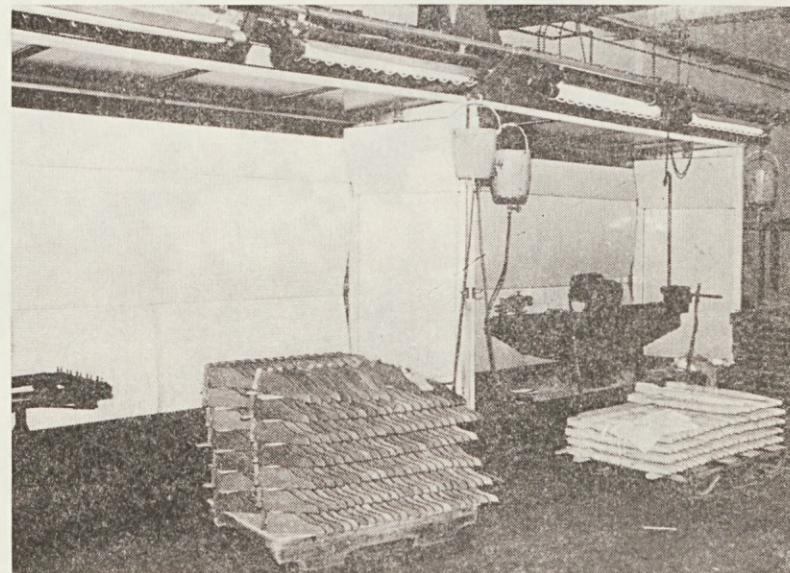
Jedilnica JASNA, je sestavljena iz vitrine, komode, dveh jedilnih miz (pravokotne in okrogle) ter dveh tipov stolov. Vse vidne površine so furnirane z lepljenim hrastovim furnirjem, notranjost pa z bukovim furnirjem, ki je lužen v barvi zunanega furnirja. Ročaji so leseni, struženi iz hrastovega lesa. Podnožja omar in miz ter stoli so narejeni iz bukovnega lesa ter luženi na ustrezno barvo. Novost je robovna folija, pri kateri je podlaga iz umetne snovi, poslojena s furnirjem v enaki barvi kot je na fronti.

Prva serija nove jedilnice Jasna je v proizvodnji in v začetku septembra bo končana. Prospektno gradivo je v tisku in pričakujemo, da bo prodaja po predstavitvi na jesenskem Zagrebškem velesejmu tudi nemoteno stekla.

M. JAKOVAC

Svojevrsna in čisto spontana reklama. Na Ohridskem jezeru se v čolnu prepeljuje naš zaščitni znak

Novo brizgalne kabine v TP Martinjak

Sindikati v krajevni skupnosti

V gradivih za deveti kongres Zveze sindikatov Slovenije je posebej poudarjena prisotnost sindikata v krajevni skupnosti.

Naj opozorimo le na 61. in 62. člen poglavja, ki nosi naslov Samoupravni odnosi v krajevni skupnosti.

Zveza sindikatov v krajevni skupnosti zlasti:

— se zavzema za uresničevanje interesov delavcev o vseh vprašanjih, ki se rešujejo na območju krajevne skupnosti;

— si prizadeva za vključevanje čim večjega števila delavcev v samoupravne in politične organe ter v delegacije krajevne skupnosti;

— usmerja člane Zveze sindikatov, ki delujejo v delegacijah krajevne skupnosti, da pri svojem delegatskem delovanju v skupščinah družbenopolitičnih in samoupravnih interesnih skupnosti upoštevajo programe in potrebe celotnega združenega dela kot tudi svojih organizacij združenega dela;

— omogoča povezovanje in sodelovanje vseh delavcev na območju krajevne skupnosti pri oblikovanju in uresničevanju njihovih interesov v kraju, kjer prebivajo;

— zagotavlja delovanje krajevne skupnosti z vsemi temeljnimi in drugimi organizacijami združenega dela, v katerih so ti delavci zaposleni, ne glede na to, ali je sedež temeljne organizacije združenega dela v tej ali v drugi krajevni skupnosti;

— spodbuja samoupravno spoznavanje o združevanju sredstev za uresničevanje skupno dogovorjenih planov v krajevni skupnosti.

*

Osnovne organizacije in občinski svet Zveze sindikatov so politično odgovorni, da bodo lahko delavci v krajevni skupnosti uveljavljali in uresničevali svoje avtentične interese in skupaj določajo najustreznejše organizacijske oblike in metode delovanja Zveze sindikatov.

Ugotovitev, da se naši delovni ljudje nehoti pojavljajo v dvojni vlogi, prvič kot nosilci materialne proizvodnje, drugič ko se vrnejo na svoje domove kot koristniki proizvodov in storitev narekuje veliko večjo povezanost med krajevno skupnostjo in združenim delom.

Kakšen je kraj, v katerem prebivajo, od komunalne opremljenosti, trgovin, vzgojnovarstvenih ustanov, šol, rekreacijskih površin, prijetnega okolja, gostinskih kapacitet, pa vse do humanih odnosov, vse to vpliva na razvoj njihove družine, dobrega počutja

in s tem povratno na storilnost in na večji dohodek ter boljše materialno osnovo. To seveda ni nič novega. Povedano je bilo že mnogokrat. Dosedanja praksa pa je pokazala, da so rezultati v povezovanju med združenim delom in krajevno skupnostjo od kraja do kraja različni.

Da bi uresničili v kongresnem gradivu zastavljeno povezavo med sindikatom in krajevno skupnostjo, bo potrebno še veliko naporov, predvsem pa bo treba spremeniti miselnost v sindikalnih vrstah, pa tudi v vodstvih krajevni skupnosti. Sedanje stanje, ko vidi krajevna skupnost sindikat le, kadar rabi finančno pomoč, sindikat pa krajevno skupnost le, kadar rabi šolsko mladino za proslavo obletnice tovarne, prav gotovo ne nudi dovolj solidne osnove za resnično načrtno sodelovanje.

Vzroki za to niso le v sedanjih organiziranosti sindikatov in krajevni skupnosti. Lahko rečemo, da tudi metode dela družbenopolitičnih organizacij niso bile vselej vsklajene z delegatskim in skupščinskim sistemom in tudi ne z delom delegatskega sistema

znotraj samoupravnih interesnih skupnosti. Še vedno smo vajeni delati bolj mimo delegatskega sistema kot znotraj njega samega.

Tudi v skupščinskem sistemu nismo vselej doumeli ustavnih opredelitev, da skupščino ne sestavljajo le trije zbori, temveč da mora biti skupščinski sistem nasploh bolj odprt za vplive in pobude organiziranih socialističnih sil. Pri nas je še pogosta praksa da se v občinski skupščini na primer obravnava komunalna problematika, SZDL se ob istem času ukvarja z zdravstvom, v sindikatih obravnavajo rekreacijo, v ZSMS štipendiranje, v SIS program šolske mreže itd. Zatem se ponavadi iste teme ponovijo, le da se naslovi organizacij zamenjajo. Tako se v bistvu nikoli do konca ne dogovorimo o isti temi.

Novi predlog za delovanje sindikata daje vse možnosti za odpravo dosedanjih pomanjklivosti, čeprav je potrebno poudariti, da samo organiziranost še ne zagotavlja nove kvalitete, temveč da je le-ta odvisna od nas — članov sindikata.

E. Lenarčič

Zares prijetno srečanje

V teh poletnih mesecih nas sončni dnevi in zelena narava kar vabijo, da uživamo njene lepote. K temu je zvalil tudi delavec Tovarne pohišstva Cerknica.

Po razpravi, ki jo je organizirala osnovna organizacija sindikata, se je večina odločila za prijateljsko srečanje. Prijazni Ribiški kotic ob jezeru je rad sprejel Brestove delavce. Že v dopoldanskih urah je zadonela pesem. Temu je pripomogel tudi harmonikar Andrej. Skoraj nisi videl človeka, ki ne bi bil veselega obraza. Vsak je našel košček razvedrila. Oblikovale so se vesele družbe. Posebno veselo je bilo med delavci odpreme in tudi drugi so se jim pridružili. Več članov kolektiva je bilo prvič ob jezeru.

Da pa ne bi bilo žeje in lakote, je vsak član dobil tudi dva obroka hrane, za žejo in dobro voljo pa liter zlahtnega vina. Da bi srečanje poživili, smo povabili tudi godbo na pihala. Našemu vabilu so se z veseljem odzvali. Mladi godbeniki so požrtvovalno pihali v svoje instrumente. Marsikateri plesalec se je po dolgem času zopet odločil za ples.

Tudi balinarji so prišli na svoj račun in je bilo balinišče kar naprej zasedeno. Da pa bi bilo zanimanje še večje, so bila organizirana tekmovanja med ekonomskimi enotami. Tako je tekmovalo pet ekip v zelo ostrih bojih tja do poznega popoldneva. Zmagali so fantje iz mehanične delavnice. Podeljene so bile tudi tolažilne nagrade v obliki zlahtne kapljice.

Naj na koncu povem še to, da je srečanje uspelo in da so bili udeleženci zadovoljni. Seveda pa ne moremo biti povsem zadovoljni. Posebej jih hvala tudi osebjem, ki je skrbelo za strežbo in je bilo zelo požrtvovalno in delavno.

V. Znidaršič

V teh mesecih najbolj obiskano športno igrišče

Krepitev organizacije

S PRETEKLE SEJE OBČINSKE KONFERENCE ZVEZE KOMUNISTOV

Občinska konferenca Zveze komunistov se je letos že četrtič stala in sicer 27. julija. Vsebinska konferenca je bila posvečena organizacijskim in kadrovskim vprašanjem. Za še večjo krepitev občinske organizacije Zveze komunistov so bili sprejeti sklepi statutarnega značaja o nekaterih dopolnitvah in spremembah v organiziranosti občinske organizacije. Pri kadrovskih zadevah je konferenca imenovala sestav svojih komisij, izvolila je novega dodatnega člana medobčinskega sveta Zveze komunistov notranjskih občin v Postojni in sicer Toneta Urbasa ter obravnavala predlog za novega sekretarja medobčinskega sveta ZK, ker dosednji sekretar Marko Černetič odhaja na novo delovno dolžnost. Občinska konferenca je podprla kandidature Jožeta Simšiča, ki zdaj opravlja dolžnost predsednika izvršnega sveta skupščine občine Postojna, za novega sekretarja medobčinskega sveta.

Organizacijska krepitev Zveze komunistov je povezana z naloga, sprejetimi na nedavnih kongresih komunistov. Že predkongresne priprave, zlasti pa razprava in sprejeta stališča ter sklepi obeh kongresov terjajo nove napore v organizacijski, pa tudi v idejni in kadrovski krepitvi organizacije, tako da bo sposobna tudi v prihodnje uresničevati vlogo vodilne idejno-politične sile pri graditvi samoupravne socialistične družbe. Na obeh kongresih so bili sprejeti tudi novi statutarni dokumenti. Na osnovi statutarnih določil in kongresnih usmeritev je dal centralni komite Zveze komunistov Slovenije neposredne smernice in napolnila o prihodnjem razvoju, organiziranosti, metodah in načinih delovanja komunistov. Na osnovi teh sklepov in dogovorov je občinski komite ocenil stanje ter naloge v organiziranosti in delovanju naše občinske organizacije ter predloge dopolnitev in sprememb predložil v sprejem občinski konferenci.

Glavne naloge pri organizacijski krepitvi občinske organizacije Zveze komunistov ter spremembe oziroma dopolnitve so zlasti na naslednjih področjih:

- krepitev vloge osnovne organizacije kot temeljne oblike organiziranja komunistov;
- nove oblike in metode akcijskega delovanja in povezovanja;
- uresničitev vloge občinske konference kot najvišjega organa Zveze komunistov v občini;
- uresničevanje vloge komiteja kot politično-izvršilnega organa občinske konference.

Poudarek vlogi osnovne organizacije je bil močan že prej, pred kongresi, zlasti po 5. seji CK ZKS. Ta usmeritev je sedaj izrecno potrjena s tem, da se osnovna organizacija oblikuje v osnovnih samoupravnih celicah naše družbe, v temeljnih organizacijah, krajevni skupnosti in v drugih delovnih skupnostih z najmanj tremi člani. S tem je dan poudarek delovanju celotnega članstva predvsem v temeljnih samoupravnih celicah naše družbe. V naši občini je bilo s tem ali pa bo v kratkem času ustanovljenih deset novih osnovnih organizacij.

Pri občinski konferenci gre predvsem za to, da se ta organ

dejansko uresniči v takšni vlogi kot mu jo določa statut Zveze komunistov. Statut pa opredeljuje občinsko konferenco kot najvišji organ občinske organizacije Zveze komunistov. To določilo je bilo tudi v prejšnjem statutu, toda v praksi ni bilo uveljavljeno v pravem pomenu. Večjo vlogo so imeli občinski komiteji, medtem ko so se konference razmeroma redko sestajale ter obravnavale in potrjevale bolj načelno politično smer. Zato je uveljavljanje omenjenega načela pogojeno tudi s pogostejšim sestajanjem občinske konference in z obravnavo neposrednejših in aktualnejših družbenopolitičnih vprašanj in nalog. Sestav občinskih konferenc je bil marsikje preširok in prisotno je bilo napačno pojmovanje, da gre pri občinski konferenci za delegate osnovnih organizacij.

V našem primeru smo konferenco številčno zmanjšali od dosedanjih 49 na 35 članov, kadrovske spremembe oziroma dopolnilne volitve celotnega sestava konference pa bodo v septembru.

Z drugačno vlogo in načinom dela občinske konference je pogojena tudi vloga in delo občinskega komiteja Zveze komunistov.

Komite občinske konference mora dejansko postati politično izvršilni organ konference. Glede na tako funkcijo in vlogo komiteja smo število članov zmanjšali od dosedanjih 15 na 11 članov. Komite se organizira tako, da so posamezni člani komiteja zadolženi in odgovorni za posamezna področja delovanja in družbenopolitične aktivnosti.

Glede novih oblik in metod akcijskega povezovanja in delovanja je osnovni poudarek na tem, da se morajo komunisti sestajati v akcijskem in problemskem smislu, torej prek najrazličnejših oblik in metod takrat in tam, ko gre za reševanje neposrednih vprašanj. Različnih vmesnih posrednih organizacijskih in drugih oblik ni več, kot so bile doslej krajevne in tovarniške konference s komiteji ter različni stalni aktivni. Sicer so v krajevni skupnosti ostali sveti ZK, toda pri tem gre za metodo dela občinskega komiteja in osnovnih organizacij; kot stalni aktiv pa pri občinski konferenci deluje aktiv

Nadaljevanje na 5. strani

Da bi se še večkrat srečali v tako prijetnem okolju...

Odgovornosti delavcev v združenem delu

ODGOVORNOST ZA DELOVNE OBVEZNOSTI

Ena izmed pomembnih značilnosti naše samoupravne socialistične družbe je tudi v tem, da delavci v skladu z veljavnimi predpisi neposredno in enakovpravno urejajo odnose o odgovornosti delavcev za kršitve delovne obveznosti. Zakon o združenem delu in zakon o delovnih razmerjih sta napravila bistveni premik v primerjavi z dosedanjo pravno ureditvijo, saj oba poudarjata načelo odgovornosti vseh delavcev v združenem delu. Dosedanji predpisi so izpostavljali pravice delavcev, sedaj pa oba zakona postavljata ob bok delavčevim pravicam tudi njegove obveznosti in dolžnosti, z vsemi posledicami.

Načela, ki jih vsebujeta oba zakona so:

- da je delavec odgovoren osebno, samo za lastna ravnanja;
- da so delavci med seboj vzajemno odgovorni tako, da sami delavci drug drugemu določajo obveznosti in s tem odgovornosti;
- da je delavec odgovoren samo, če je kriv in sicer disciplinsko za vsako obliko krivde, odškodninsko pa za namen in hudo malomarnost.

Delavci so obvezni, da temeljne pravice, obveznosti in odgovornosti, kar se seveda nanaša tudi na disciplinsko in odškodninsko, določijo v samoupravnem sporazumu o združevanju dela delavcev v temeljni organizaciji.

Disciplinska in odškodninska odgovornost se začne v trenutku, ko delavec sklene delovno razmerje, to je, ko začne z dejanskim delom ter je podal pismeno izjavo, da sprejema odgovorno-

sti, določene v samoupravnem sporazumu o združevanju dela delavcev v temeljni organizaciji.

Po zakonu o združenem delu in zakonu o delovnih razmerjih sta opredeljeni le dve obliki pravne odgovornosti in sicer disciplinska ter odškodninska oziroma materialna odgovornost za povzročeno škodo. Posamezne oblike odgovornosti se praviloma med seboj ne izključujejo, saj je delavec za določeno dejanje odgovoren disciplinsko in obenem odškodninsko.

DISCIPLINSKA ODGOVORNOST

Disciplinska odgovornost je urejena z zakonom o združenem delu, z zakonom o delovnih razmerjih in s samoupravnimi splošnimi akti. V samoupravnem splošnem aktu delavci določijo organe, ki uvedejo disciplinski postopek, ki opravi pripravljalni postopek, ki vodi postopek in izreka disciplinske ukrepe ter organ druge stopnje. Organi za uvedbo disciplinskega postopka so lahko: delavski svet, individualni poslovodni organ ali predsednik kolegijskega poslovodnega organa, samoupravna delavska kontrola, zbor delavcev delovne enote, družbeni pravobranilec, samoupravljanja, sindikat, pristojni organ družbenopolitične skupnosti in drugi organ, določen s samoupravnim splošnim aktom.

Zakon o delovnih razmerjih prinaša novost, saj ima vsak delavec, ki izve za kršitev delovne obveznosti, pravico, da dá pismeno pobudo za uvedbo disciplinskega postopka.

V pripravljalnem postopku se pripravi gradivo (zasišanje, drugi dokazi) za disciplinsko obravnavo. Kdo bo opravil ta postopek, bo določil samoupravni splošni akt. O delavčevi odgovornosti oziroma o neodgovornosti v disciplinskem postopku odloča disciplinska komisija kot organ prve stopnje. Praviloma se disciplinska komisija oblikuje v temeljni organizaciji, lahko pa ima več temeljnih organizacij iste delovne organizacije skupno disciplinsko komisijo.

Disciplinsko komisijo vedno sestavlja liho število članov, članice komisije pa volijo delavci prav tako kot delegate delavskega sveta, torej neposredno in tajno. Pomembno novost predstavlja določba, da so v disciplinski komisiji tudi zunanji člani, katerih je lahko največ četrtina vseh članov disciplinske komisije. Zunanje člane volijo delavci neposredno in tajno, prav tako kot svoje predstavnike in sicer na podlagi zbora združenega dela skupščine občine.

Organ druge stopnje v disciplinskem postopku je delavski svet temeljne organizacije, posebna komisija, določena s statutom ali pa vsi delavci temeljne organizacije, če jih je manj kot 30. Zoper od-

ločbo disciplinske komisije kot organa prve stopnje lahko vložijo ugovor prizadeti delavci, ki so v postopku, pa tudi tisti organ, ki je zahteval uvedbo postopka.

Po sedanji zakonodaji je veljalo načelo, da delavci povsem samostojno določajo v splošnem aktu, katera dejanja se štejejo kot kršitve delovnih dolžnosti, ki imajo za posledico disciplinsko odgovornost. Od tega načela zakon o združenem delu in zakon o delovnih razmerjih odstopata tako, da delavci sicer določajo v samoupravnem splošnem aktu kršitve delovnih dolžnosti, vendar pa morajo pri tem upoštevati oba zakona.

Kar zadeva potek disciplinskega postopka, je treba poudariti, da mora biti delavcu vročena zahteva pristojnega organa za uvedbo disciplinskega postopka, mora biti zasišan, omogočena mu mora biti obramba, o postopku mora biti obveščen sindikat, treba je slišati mnenje sindikata, postopek je javen, vendar lahko disciplinska komisija javnost izključi, sestaviti je treba zapisnik o zasišanju delavca in opraviti vse ostale stvari za pravilen potek postopka. Če disciplinska komisija ugotovi, da je delavec odgovoren za kršitev delovnih obveznosti ali druge kršitve delovne discipline, izreče enega izmed naslednjih disciplinskih ukrepov:

- opomin,
- javni opomin,
- razporeitev na druga dela oziroma naloge za čas, določen v samoupravnem splošnem aktu o delovnih razmerjih,
- denarno kazen,
- prenehanje delovnega razmerja.

Novi ukrep je denarna kazen, ki pa se lahko izreče samo za tiste kršitve, ki so določene v zakonu in se sme izreči največ do 10 odstotkov zneska enomesečne akontacije osebnega dohodka. V samoupravnem splošnem aktu se lahko določi, da je izvršitev mogoče pogojno odložiti. Tudi glede ukrepa prenehanja delovnega razmerja velja, da se sme izreči samo za takšne hujše kršitve, ki so določene v samoupravnem splošnem aktu v skladu z zakonom ter da je izvršitev tega ukrepa mogoče pogojno odložiti in sicer največ za dobo enega leta.

Uredba in vodenje postopka zaradi kršitve delovnih obveznosti zastara v roku ki ne sme biti daljši od enega leta od dneva, ko je bila storjena kršitev.

ZAČASNA ODSTRANITEV DELAVCA Z DELA OZIROMA IZ TEMELJNE ORGANIZACIJE — SUSPENZ

Zakon o delovnih razmerjih na tem področju ne prinaša bistvenih novosti, saj pozna tako kot doslej naslednje oblike suspenzov:

- **časna odstranitev delavca z dela, na katerem dela, na drugo delo oziroma nalogo, vendar samo na takšno, ki ustreza njegovi strokovni izobrazbi oziroma z delom pridobljenih delovnih zmognosti;**
- **časna odstranitev delavca iz temeljne organizacije.**

Obe odstranitvi sta lahko obvezni:

- če jo zahteva pristojni organ zaradi zavarovanja dokazov ali je v interesu kazenskega postopka,
- če je delavec v priporu.

Odstranitvi sta fakultativni v primerih, ki so določeni v samoupravnem splošnem aktu. Suspenz je dejansko izjemen ukrep, zato ga je treba določati in uporabljati v redkih primerih. Med suspenzom ima delavec določene pravice, tako da dobiva osebni dohodek oziroma nadomestilo osebne dohodka. Ker v primeru suspenza ne gre za disciplinski

S prijetnega piknika Brestovih delavcev

postopek, ni nujno da o njem odloči disciplinska komisija, pač pa lahko odloči organ, določen v samoupravnem splošnem aktu. Zoper odločbo o suspenzu organa prve stopnje je dopusten ugovor, vendar je odločba o suspenzu organa prve stopnje izvršljiva takoj in morebitni ugovor ne zadrži njene izvršitve.

ODŠKODNINSKA ODGOVORNOST

Zakon o združenem delu in zakon o delovnih razmerjih urejata samo medsebojno odgovornost delavcev v temeljni organizaciji, ne urejata pa odgovornosti delavca oziroma temeljne organizacije za škodo, ki jih v zvezi z delom utrpijo tretje osebe, kar pa urejajo splošna pravila odškodninskega prava. Zakon o združenem delu ima ne glede na to ugotovitev določbo, po kateri temeljna organizacija, ko drugemu povrne škodo, ki jo je pri delu ali v zvezi z delom povzročil delavec namenoma ali iz hude malomarnosti, pravico zahtevati od delavca, da ji povrne izplačani znesek.

Zakon o delovnih razmerjih določa, da lahko oškodovanec uveljavlja odškodninski zahtevek ne-

posredno pred sodiščem združenega dela brez poprejšnjega postopka v temeljni organizaciji. Odškodninski postopek lahko začne razen oškodovanca vsak, ki je upravičen začeti disciplinski postopek. Če utrpi škodo delavec na delu ali v zvezi z delom, morajo škodo povrniti delavci temeljne organizacije, če ne dokažejo, da jo je povzročil sam delavec. Kadar gre za odgovornost delavca za škodo, ki jo je povzročil temeljni organizaciji, morajo drugi delavci dokazati, da je kriv za povzročeno škodo, to je, da jo je povzročil namenoma ali iz hude malomarnosti.

Zakon o združenem delu uvaja pavšalno odškodnino, ki se s samoupravnim splošnim aktom, s katerim se ureja delovno razmerje, lahko določi za škodo, ki so jo povzročili delavci, če je škoda vplivala na delovni proces in izpolnjevanje obveznosti drugih delavcev, natančnega zneska pa ni mogoče ugotoviti ali pa bi njegovo ugotavljanje povzročilo nesorazmerne stroške. O tej odškodnini odloča komisija delavskega sveta, ki se ustanovi s splošnim aktom ter se določi organ, ki začne pred njo postopek.

A. Perčič

KREPITEV ORGANIZACIJE

Nadaljevanje s 4. strani

komunistov delavcev neposrednih proizvajalcev, ki ga moramo pri nas bolj aktivirati. Prav pri teh zadevah, ko so nekatere oblike ukinjene (denimo tovarniški komiteji v Brestu in Kovinoplastiki, več stalnih aktivov), se v razpravah pojavlja več vprašanj in dilem, kakšne oblike in metode bo mo odslej uporabljali v praksi. Zato naj še enkrat poudarim »problemsko načelo«, obvezno sestajanje odgovornih in zainteresiranih komunistov na akcijski konferenci, zboru, aktivu ali drugi obliki vselej, kadar to zahtevajo potrebe. Pri tem pa bodo večjo odgovornost kot doslej nosile v občini zlasti osnovne organizacije ter občinska konferenca s svojimi organi.

J. Frank

Mladi po poteh revolucionarnih tradicij

Mladi po poteh AVNOJ

Republiška konferenca Zveze socialistične mladine Slovenije je tudi letos organizirala tradicionalni pohod po poteh AVNOJ. Mladi iz vseh slovenskih občin, predstavniki iz drugih republik, predstavniki JLA ter nekateri borci iz narodnoosvobodilnega boja, naj omenim samo narodnega heroja Albinca, ki se skoraj vsako leto udeleži pohoda, so se letos 3. julija zbrali v Dobrepolju, kjer so začeli dvanajstdnevni pohod. Osnovni cilj tega pohoda je bil, usposabljanje mlade na področju ljudske obrambe in družbene samozaščite ter doumeti veličino naše revolucije. Iz naše občine se je pohoda udeležil Slavko Đurič, ki se takole spominja teh nepozabnih dni:

»Pohod je bil dobro organiziran in smo načrtovano pot v celoti prehodili. Iz Dobrepolja smo pot nadaljevali v Bazo 20, šli čez Kolpo na Hrvaško, pa potem prek Srba, Plitvic, Bihača, Lapca, Bosanskega Grahova, Glamoča, Livna, Jajca, Kozare, Jasenovca in Banje Luke, od koder smo odšli proti domu.

S preteklostjo teh krajev so nas seznanjali borci in domačini, ki so nam živo predstavili našo revolucijo ter pripovedovali o okrutnih zločinih narodnih izdajalcev in okupatorjev. Seznanili smo se tudi s povojnim razvojem teh krajev. Kozara je žrtvovala za svobodo 25.000 ljudi, od tega 11 tisoč otrok, tako da petnajst let po osvoboditvi tam ni bilo mladih ljudi. Ob spomenikih, kjer smo se ustavili, smo počastili spomin na žrtve s častnimi salvami in s krajšimi komemoracijami. Nepozabni so bili tudi spre-

jemi domačinov, predvsem v bolj oddaljenih naseljih, ki so še manj razvita, vendar so ljudje bogati v svoji notranjosti, tako da mi bodo vedno ostali v lepem spominu.

Med pohodom smo skupaj z domačini pripravili družabne večere in ples, ob tabornih ognjih smo se pogovarjali s skromnimi domačini; utrujeni od hoje smo se počutili sproščeni in zares škoda, da ni mogoče z besedo opisati teh čudovitih trenutkov.

Življenje na pohodu je bilo razgibano, pripravljali smo športne aktivnosti in kulturne večere. Razdelili smo se na področne konference in po skupinah razpravljali o gradivih za deseti kongres Zveze socialistične mladine Slovenije, izmenjali smo izkušnje o delu naših osnovnih organizacij in o življenju mladih sploh.

Četudi je bil pohod naporen, si je vsakdo želel, da bi se znova srečali. Ko je korak zastajal, ko se je oglašala utrujenost, so nas vedno znova spodbujali spomini na medvojnna junaštva naših ljudi...»

J. Mele

Novosti v urbanističnem načrtu Cerknice

Zaradi nekaterih sprememb v usmeritvi prihodnjega razvoja naselja Cerknica, ki so se pokazale ob uresničevanju sprejetega urbanističnega načrta in zazidalnih načrtov v preteklih letih za nujne, se je bilo treba lotiti posameznih sprememb v teh dokumentih.

Glavni dejavnik, ki je v sedanjem trenutku sprožil spremembe omenjenih dokumentov, je reševanje poteka magistralne prometne poti skozi Cerknico. To naj bi po starejših zamislih reševali v dveh inačicah. Po prvi naj bi trasa potekala iz smeri Rakeka do križišča v Dolenji vasi po sedanji Cesti 4. maja. Tam naj bi se nato odcepila in tekla med zgradbama občinske skupščine in avtobusne postaje naravnost proti vzhodu prek Cerknice tik nad jezom. Nato bi križala Cesto na Jezero (pri hiši A. Skuka), šla čez njive »Za vrti« ter se na sedanjo cesto vrnila spet pri Mlatilnici.

V drugi fazi pa naj bi zgradili povsem novo obvoznico. Ta bi tekla po sredini polj med Dolenjo vasjo in Cerknico, nato pa južno od pokopališča pod Svinjo gorico in Lopato na sedanjo cesto.

Zaradi velikega nasprotovanja Kmetijske zemljiške skupnosti proti tej inačici, ki bi povzročila tudi pozidavo velikega dela njijskih površin, je od skupščine občine Cerknica pooblaščen strokovna organizacija »Zavod za družbeni razvoj Ljubljana« izdelala novo inačico te ceste, ki je nekakšen kompromis med obema prejšnjima. Z njo se bomo rešili dvofaznosti izgradnje obvoznice za Cerknico ter ohranili velik del kmetijskih zemljišč za njihov osnovni namen.

Nova cesta bo prevzela ves tranzitni promet tako, da ne bo motil sedanje in načrtovane zazidave, hkrati pa bo primerno razbremenjevala posamezna območja Cerknice, ki mejijo na traso nove ceste.

Od sedanje ceste se bo odcepila pri križišču z Notranjsko cesto v smeri proti vzhodu. Cesto v Dolenjo vas bo križala v neposredni bližini hiše Mira Kraševca, nato bo prečkala Cerknico ter se od tam usmerila proti severovzhodu v prostor med »Za vrti« in Malo Svinjo gorico. Na sedanjo cesto se bo vrnila severno od Lopate.

Tako bo prometno vprašanje Cerknice na cesti Unec—Bloška polica dokončno rešeno. Naselje naj bi se odslej širilo le severno od te trase; izjema so le višine Svinje gorice in Lopate, ki bodo v kratkem pozidane s stanovanjskimi hišami, bencinsko črpalko, servisi in motelom ter ravnina, kjer je pokopališče.

Nova cesta se bo na sedanjo cestno omrežje navezala štirikrat (križišče z Notranjsko cesto, cesto v Dolenjo vas, Cesto na Jezero, pri Mlatilnici). To zagotavlja potrebno povezanost Cerknice

ce z novo cesto in predstavlja priložnost, urediti tudi notranji promet v naselju na humanejši način, z več peščenih poti (morda tudi z zaprtjem posameznih ulic za motorni promet), z namenitvijo večjih površin za potrebe šole in podobno.

Da bi zagotovili čim manjši vpliv predvidenega prometa na tej cesti na samo naselje, je predviden 80 metrov širok koridor cestne trase (40 metrov od osi ceste na vsako stran), v katerem gradnja stanovanjskih objektov ne bi bila dovoljena. Tam bi uredili ustrezne nasipe in jih zasadili z vegetacijo tako, da bi hrup s ceste zmanjšali na najmanjšo možno mero. Zunanji pas tega koridorja (širok 15 metrov) bi lahko izrabili za izgradnjo objektov kot so parkirni prostori, garaže in servisi (zlasti za popravilo motornih vozil).

Nova obvozna cesta je konstruirana tako, da omogoča hitrost 80 kilometrov na uro, kolikor je največ dovoljeno na regionalnih cestah. Širina vozišča je predvidena na $2 \times 3,5$ metra z robnim pasom 1 meter. Pred vsemi križišči se vozišče dodatno razširi še za 3,5 metra zaradi uvedbe novega voznega dodatnega pasu za zavijanje v levo. Med križišči, ki so v manjši medsebojni oddaljenosti (od Lopate do ceste v Dolenjo vas), se ohrani celotna širina vozišča 10,5 metra zato, ker bi, če bi se vozišče na kratkih razdaljah ožilo in zopet širilo, prišlo do neugodnih voznih in vidnih učinkov.

Ob novi obvozni cesti je predvidena v prostoru Lopate tudi izgradnja bencinske črpalke, avtopralnice in turistično-gostinskega objekta — motela. Le-ta bo na južnem pobočju Lopate. Objekt bo sestavljen iz dveh delov: iz sprejemnega dela z restavracijo, bifejem in gospodarskimi prostori ter iz spalnih paviljonov. Grajen bi bil v dveh fazah s končno kapaciteto 120 ležišč ter s 320 sedeži v restavraciji in na terasi.

Prostor »Za vrti« je, vzporedno s temi spremembami, namenjen v novem zemljiškem načrtu za gradnjo družbenih stanovanj. Samoupravna stanovanjska skupnost načrtuje tam blokovsko gradnjo višine pritličja in 3 do 4 etaže s približno 180 stanovanji in okrog 620 stanovalci.

Predlog zazidave predstavlja poizkus preseči dosednji način blokovske gradnje v občini Cerknica, ki se je omejeval v glavnem le na zidanje posameznih stavbnih gmot pač glede na razpoložljivo zemljišče.

Območje »Za vrti« naj bi pomenilo zaključeno stanovanjsko območje s svojo skupno veliko zeleno površino (vrtom), s skupno glavno peš potjo, ki je navezana na sistem peš poti v Cerknici, s skupnim trgom oziroma zbirališčem, ki naj bi bilo opremljeno z lokali (ob vstopu na to območje iz središča naselja), s skupnim igriščem za starejše otroke ter z vrtcem za 220 otrok in igrišči za manjše otroke.

Objekti so predvideni tako, da imajo stanovanja v pritličju na južni in zahodni strani možnost ureditve zelenega prostora pred stanovanjem v stanovanjski vrt. Ta stanovanja naj bi bila po možnosti namenjena starejšim ljudem.

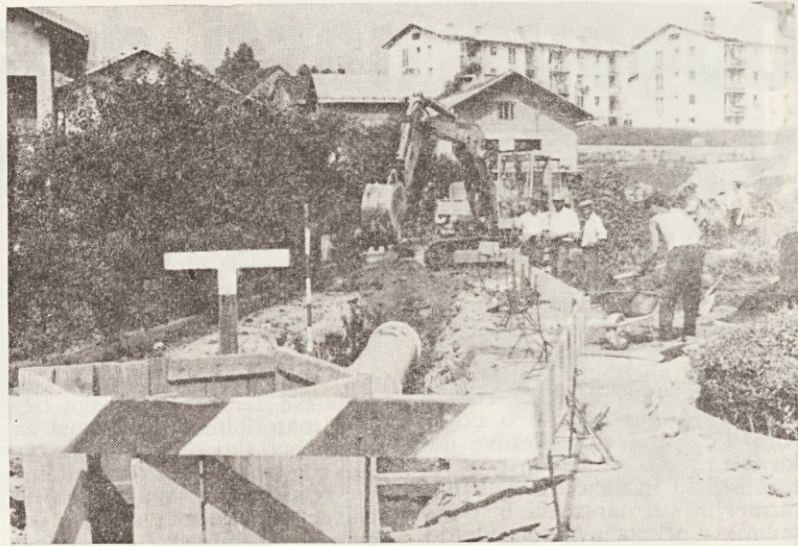
V delu je načrtovanje objektov, v katerih naj ne bi bilo nobeno stanovanje na tem območju obrnjeno na severno stran. Znova objektov naj bi omogočila prilagajanje stanovanjskih tlorisov potrebam med gradnjo, pri čemer je znano, da bo okrog 70 odstotkov stanovanj dvosobnih, ostala pa bodo enosobna, trosobna in različne kombinacije s kabineti. Vhodi v objekte so predvideni z obeh strani stanovanjskih nizov. S severne oziroma prometne strani bo oskrbovalni vhod z opremljenimi prostori za kolesa, vozičke, smeti in drugo, na drugi strani pa bo vhod, ki bo povezan z glavno peš potjo in kjer naj bi čim bližje vhodu uredili manjše peskovnike, klopi in podobno.

Motorni promet bo od notranjega prostora med blokovi (glavne peš poti, zelenice in igrišče) povsem ločen. Naselje bo povezovala le obrobna lokalna cesta, ki ji bo omogočen hiter dostop v druge dele Cerknice oziroma na magistralno cesto Unec—Bloška polica.

Vse omenjene spremembe pomenijo začetek dokončnega urejanja prostora v južnem delu Cerknice, ki je najbolj občutljiv za zidavo zaradi kvalitetnih kmetijskih zemljišč, ki se s tem uničujejo. Prav zato sodim, da se je potrebno v prihodnje trdno držati sprejete trase ceste kot skrajne južne meje naselja Cerknice z izjemo prostora med pokopališčem in Lopato, kjer pa bi morali začeto zazidavo zadržati v dosedanjih zazidalnih okvirih oziroma le-te še nekoliko skrajšati.

B. Weixler

Reševanje enega izmed številnih komunalnih problemov

Šestnajstkrat v brigadah

Nekako pred letom dni pride k meni vedno nasmejani Ivan GOLIK, ki prelaga, nalaga, zлага in ne vem še kaj drugega dela v Tovarni pohištva Cerknica in me v svojem še nepozabljenem narečju iz okolice Gospiča poprosi:

»Ali bi mi na tistem vašem aparatu presneli ta dokument, da bi ga dal na socialno, če mi bodo priznali za delovno dobo vse tiste dni, ki sem jih prebil v delovnih brigadah?«

Pogledam ta njegov dokument in berem, da je bil ta in ta na naslednjih udarniških akcijah: Brčko—Banovići, Maglaj, Vranduk, Nova Kapela, Hidroelektrarna in tako naprej, kar kaže, da je bil naš Ivo do leta 1951 kar na šestnajstih udarniških akcijah, kar znese skupaj tri leta delovne dobe.

Dokument sem mu preslikal in celotna zadeva bi verjetno šla v pozabo, če ne bi zadnje čase spet obširno pisali o ponovno obnovljenih in organiziranih mladinskih delovnih akcijah po vsej naši domovini.

Ko sva se pred kratkim srečala, sem se spomnil na tisti njegov dokument in ga pobaral, če se bo iz njega kaj izcimilo. Povedal je, da mu bo delovna doba na delovnih akcijah priznana, samo vse počasi gre pri socialni, je še pripomnil. Ko sva tako klepetala o tem in onem, še izvem, da je prišel na Brest pred osemnajstimi leti, se oženil s Slovenko in sta si kupila skromno hišico pri Krajčevi žagi, kjer skupaj s sinom, ki je dober učencem in navdušen trobentač pri naši godbi, uživata sad svojega truda.

Je bolj redkobeseden, toda iz pogovora sem le razbral, da je bilo v njegovi rojstni hiši deset otrok in da je šel tolikokrat na udarniške akcije pač zato, ker je

bilo v tistih časih to potrebno in tudi za vsakega zavednega člana družbe dolžnost. Kolikokrat je bil na teh akcijah udarnik, ga nisem vprašal.

O tem naj bi potekle besede v eni izmed prihodnjih števil našega glasila, ko bodo zbrani podatki o delovnih akcijah, ki so bile organizirane v okviru naše občine in koliko udarnikov je iz teh akcij med nami, starejše in mlajše generacije. Zato prosim občane, ki so bili na mladinskih delovnih akcijah, naj posredujejo naslednje podatke:

— Ime in priimek, datum rojstva, naslov, na katerih akcijah, kje in kdaj so bili, naziv brigade in če so prejeli kakšno priznanje.

O tem po možnosti obvestijo znanke, ki so na takih akcijah bili in ne žive več v svojem rojstem kraju.

Š. BOGOVČIČ

Brestovci letujemo

Letošnja poletna sezona je bila kar naklonjena tudi tistim delavcem, ki so del dopusta namenili letovanju. S pomočjo ustrezne službe smo Brestovci lahko izbirali letovanja v Medveji, Fažani in na Rabu. V zadnjem času pretežni del delavcev letuje v Medveji, kjer so v gozdčku na voljo počitniške prikolicice.

Zakaj je Medveja za naše delavce najbolj privlačna?

Mislím, da zaradi počitniških prikolic, ki nudijo domače in sproščeno bivanje ob prijetnih koticah, kjer se v večernih urah popije kakšen kozarček ob pečenju na žaru. V kampu je samopostrežna trgovina, ki je kar dobro založena s prehrabnimi izdelki in ostalim, kar potrebujete na letovanju. Ob trgovini je samopostrežna restavracija in kdo se ne želi ukvarjati s kuho, ima dobro izbiro po kar dostopnih cenah.

Medveja se lahko pohvali s čisto vodo, peščenim plažo ter z restavracijo v neposredni bližini, saj

se vrček piva ali druge osvežilne pijače kar prileže na vročem soncu.

I. Debevc

Na Svinji gorici so »zadružniki« nadvse prizadevni

Ugodno, vendar ne povsod

LETOŠNJE GOSPODARJENJE V NAŠI OBČINI

Ze nekako v navadi je, da v našem glasilu spremljamo poleg rezultatov Brestovega poslovanja tudi gospodarska gibanja v občini. Zopet je za nami obračunsko obdobje prvega polletja, v kolektivnih so razpravljali o doseženih uspehih, v treh delovnih organizacijah pa so sprejeli tudi program ukrepov za sanacijo izgub. O gospodarjenju v prvem polletju bo septembra tekla razprava tudi v občinski skupščini. Sprotno spremljanje poslovanja temeljnih organizacij pomeni tudi hitrejšo ugotavljanje pojavov, ki vplivajo na preniko rast dohodka in s tem tudi na hitrost in učinkovitost ukrepov.

Gospodarjenje v prvem polletju lahko ocenimo kot relativno ugodno. Ugodno zaradi tega, ker večina kazalcev kaže na trende hitre gospodarske rasti. Relativno pa zato, ker kljub boljši gospodarnosti rezultati še vedno ne dosegajo takšne ravni, da bi z njimi zadovoljili potrebe po lastnih možnostih gospodarstva za razširjeno reprodukcijo.

Iz statističnih podatkov delovnih organizacij povzemamo, da je proizvodnja v letošnjem prvem polletju dosežena z 821 milijoni dinarjev, kar je 21 odstotkov več kot lani v enakem obdobju, medtem ko je letni plan izpolnjen s 47 odstotki. Največ težav, ki so ovirale proizvodnjo, je bilo pri oskrbi s surovinami in z reprodukcijskimi materiali.

Vrednost prodaje je v prvem polletju porasla v primeri z enakim obdobjem lanskega leta za 14 odstotkov, letni plan prodaje pa je dosežen s 44 odstotki. Izvoz je višji za 9 odstotkov in je znašal 84 milijonov dinarjev ali 40 odstotkov letnega plana. Ob že znanih sezonskih nihanjih, nekoliko manjšem povpraševanju na domačem trgu in ob čedalje težjem prodoru na tuje tržišče je prodaja v I. polletju rahlo zastajala za proizvodnjo, kar se odraža tudi v delnem povečanju zalog gotovih izdelkov.

Ob povečanju celotnega prihodka za 23 odstotkov so porasle zakonske, pogodbene in samoupravno dogovorjene obveznosti iz dohodka za 42 odstotkov. Vsekakor gre za visok porast, ki ne govori v prid »načelom« o razbremenitvi gospodarstva.

Dosežena akumulacija (ostanek čistega dohodka, povečan za pospešeno amortizacijo) je bila v prvem polletju dosežena s 63 milijoni dinarjev, kar je 92 odstotkov več kot lansko prvo polletje. Nadrobna analiza izrednega skoka akumulacije bi pokazala predvsem troje:

— da je bila osnova, se pravi, akumulacija, v lanskem I. polletju relativno nizka,

— da vsebuje akumulacija še vrsto obveznosti bodisi »širšega« (nerazvitega področja) ali »ožjega« družbenega pomena (skladi rezerv, skupna poraba, neposredna svobodna menjava — krajevne skupnosti, izgradnje šol in podobno),

— da »očiščena« akumulacija ne zadošča niti za pokrivanje in-

flacijskih gibanj obratnih sredstev.

Kljub temu pa seveda lahko ocenimo, da je bila dosežena akumulacija v pogojih gospodarjenja v prvem polletju zelo ugodna.

Z »zgubaši« gre na bolje, saj so ostali »samo« še trije (ob periodičnem obračunu za I. trimesečje je sedem temeljnih organizacij zaključilo poslovanje z izgubo). Vendar pri nekaterih temeljnih organizacijah izguba še trka na vrata, kar pomeni, da so na meji izgub in pozitivnih rezultatov. Z izgubo so zaključile polletje naslednje delovne organizacije:

— Brest — Tovarna pohišta Martinjak 929.000 dinarjev,

— Mercator — Kmetijska zadruga Cerknica 429.000 dinarjev in

— POZD Javornik Rakek 104.000 dinarjev.

Vzroki za izgube so različni. Pri Tovarni pohišta Martinjak gre samo za izgubo v enoti Tapetništvo v Podskrajniku (Tapetništvo je v postopku registracije temeljne organizacije, tako da so registracije še vedno posluje v sestavi TOZD Tovarna pohišta Martinjak). Izguba je nastala predvsem zaradi neutečene proizvodnje (premalo izkoriščene kapacitete glede na uvajanje proizvodnje v novih prostorih), delno pa tudi zaradi motene oskrbe pri dostavi ogrodi od kooperantov.

Kmetijska zadruga utemeljuje izgubo z izpadom dohodka zaradi neusklajenih odkupnih in maloprodajnih cen mesa in POZD Javornik s težavami ob izterjavi fakturiranih, pa še neplačanih dimnikarskih uslug (neplačane dimnikarske uslug znašajo po ugotovitvah POZD 150.000 dinarjev).

Te tri delovne organizacije so bile dolžne izdelati sanacijske programe, ki so osnova za takšno ukrepanje, s katerim bi dosegli kar najhitrejšo boljše poslovne rezultate. Če kaže verjeti sanacijskim programom, bodo leto zaključile, če že ne s pozitivnim rezultatom, pa vsaj z občutno manjšo izgubo. Seveda je konec leta blizu in verjetno je dovolj tudi, če se na daljšo stezo uspešno pride do cilja. Mimogrede, zakon zahteva, da se v primeru trikratne izgube po zaključ-

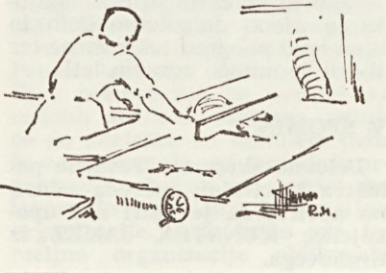
nem računu uvede postopek za likvidacijo.

Morda še pogled čez ograjo. Po podatkih službe družbenega knjigovodstva je v Sloveniji zaključilo poslovanje z izgubo 20 odstotkov delovnih organizacij, v katerih je okrog 30.000 zaposlenih. Ustvarjenih izgub je za nekaj čez 800 milijonov dinarjev.

Povprečni mesečni neto osebni dohodki na zaposlenega so znašali v letošnjem prvem polletju 4.820 dinarjev in so se povečali v primeru z enakim obdobjem lani za 17 odstotkov. Realni osebni dohodki so se povečali za 3 odstotke (nominalni porast osebni dohodkov zmanjšan za porast življenjskih stroškov). Največ so porasli osebni dohodki na zaposlenega v POZD Javornik — za 61 odstotkov, v — Tovarni pohišta Jelka — za 32 odstotkov in v Kartonažni tovarni Rakek — za 30 odstotkov. Žal se v več primerih kaže večjo skrb za rast osebnih dohodkov kot pa poslovnih rezultatov ali boljše povedano, večja skrb za delitev kot za pridobivanje dohodka. Nekateri pač izbira lažjo možnost.

Uspehi so torej spodbudni, vendar tudi ob tem velja že obrabljena fraza: nikdar ni tako dobro, da ne bi bilo lahko še boljše.

D. Mišnar

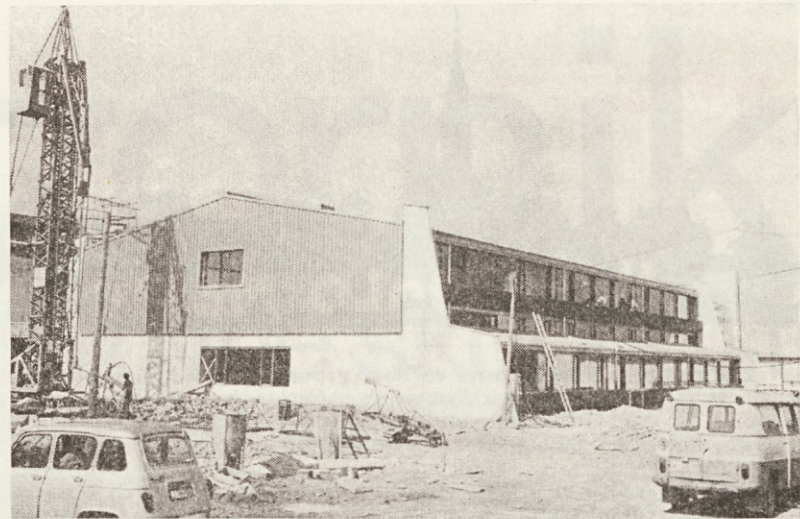

POMLAJENE VRSTE TERITORIALNE OBRAMBE

Šestega avgusta je bilo na svečani prireditvi v Zerovnici sprejetih v teritorialno obrambo 35 prostovoljcev, med katerimi je celo osem mladink. Mladi prostovoljci so bili pred sprejemom na štiridnevem urjenju v Podšterberku. Na taborjenju, ki je bilo organizirano po vojaških pravilih, so se mladi seznanili z osnovami ravnanja s puškami, polavtomatskim in avtomatskim orožjem in drugimi vojaškimi veščinami. Na prireditvi so dali zaprisego, nakar so jim bile izročene izkaznice člana teritorialne obrambe. Na tej svečanosti so bili prisotni vojaški in družbenopolitični delavci, starejši člani teritorialne obrambe in krajanje.

Več teh mladih je bilo od 30. junija do 4. julija na pohodu po poteh domicilnih enot Notranjske, ki ga vsako leto skupno z družbenopolitičnimi organizacijami organizira občinska konferenca ZSMS.

Š. Bogovčič

Iz samopriskevka — prizidek osnovne šole v Cerknici

Kulturna skupnost - danes in jutri

Spoznanju, da je potrebno o sedanjem in o prihodnjem predvidenem stanju kulture v naši občini spregovoriti tudi v Brestovem obzorniku, je botrovalo več stvari. Nedvomno je poglavitna ta, da v Brestu združuje svoje delo največ delavcev v občini, ki iz svojega prispevka iz osebnega dohodka namenjajo del tudi dejavnostim na kulturnem področju. Pričujoče razmišljanje naj bi te »sofinancerje« kulture seznanilo s sedanjim in predvidenim stanjem, s prizadevanji, težavami in ne nazadnje, s porabo zbranih sredstev za kulturo.

Samoupravna interesna skupnost za kulturo občine Cerknica je tako kot druge skupnosti organizirana delegatsko. Delegati delujejo v dveh zborih — uporabnikov in izvajalcev — ki sestavljata skupščino skupnosti. Delegatov v obeh zborih je po novem 65 in sodeč po prvem sklicu, ki je bil v letošnjem maju, se bodo prav vsi težko kdaj zbrali skupaj. Delegati zbora uporabnikov so iz vrst delovnih ljudi v temeljnih in krajevnih skupnostih ter iz šol, zbor izvajalcev pa sestavljajo delegati amaterskih kulturnih skupin in drugih kulturnih ustanov.

Osnovno vodilo pri delu delegatov je, voditi politiko skladnega razvoja kulture v občini. Ta skladnost je zastavljena iz dveh vidikov. Prvi temelji na teritorialnem načelu, kar pomeni skladnost razvoj v vseh krajevnih skupnostih v občini. Drugi pa zahteva skladnost kulturnega razvoja z razvojem vseh drugih družbenih razvojnih smeri v občini.

Ob skupščini deluje tudi izvršilni odbor, sestavljen iz 9 članov. Tudi pri njegovi sestavi je bilo upoštevano predvsem teritorialno načelo. Za posamezna področja deluje pet odborov, in sicer za objekte, za knjižničarstvo, spomeniško in muzejsko dejavnost, za prireditve in za publikacije.

Amaterske kulturne skupine (pevske zbori, dramatiki in druge) združuje zveza kulturnih organizacij, kateri kulturna skupnost v vsakoletnem programu namenja določena finančna sredstva, le-ta pa jih na podlagi dogovorjenih kriterijev razporeja za dejavnost posameznih skupin oziroma društev.

Pogled v redno delo skupnosti nam pove, da je le-to zastavljeno v srednjeročnem programu razvoja občine za obdobje do leta 1980. Podrobneje se v okviru tega srednjeročnega načrta skupnost prek delegatov v skupščini odloča o letnih programih, ki predstavljajo njene sprotne naloge. Seveda naj bi delegati s svojimi stališči in predlogi še obogatili in poglobili zastavljene naloge.

Ze smo povedali, da v prizadevanjih za naš boljši kulturni jutri ne smejo sodelovati samo že omenjeni organi. Sodelovati mora sleherni delovni človek in občan, ne pa se stvarjem izogibati s pogostim mnenjem: »saj so ljudje v kulturni skupnosti, bodo že oni«.

Ob vsem tem pa je nekaj neizpodbitno res. Če na hitro preletimo pogoje za kulturno delovanje v naši občini, potem ob tej »inventuri« kaj hitro pridemo do ugotovitve, da smo na tem področju še celo manj kot nerazviti. Vidimo, da se v niti eni izmed

krajevnih skupnosti, kaj šele v občinskem središču, ne moremo pohvaliti s sodobnim kulturnim prostorom za prireditve, razstave, srečanja, kinopredstave, knjižnico in še bi lahko naštevali.

Na dlani najbrž je, da smo v povojnih letih na področju gospodarstva ogromno naredili. Ali ne bi bil zdaj čas pomisliti še na to, da našemu delovnemu človeku, da našemu delovnemu človeku in občanu s skupnimi močmi zagotovimo kolikor toliko ustrezne pogoje za kulturno življenje, ki bo sicer temeljilo predvsem na domačih izvajalskih močeh in stvaritvah, hkrati pa bi takšno kulturno življenje poživljali še z obiski vrhunskih prireditev in stvaritev. Vse premalo se zavedamo, da je tudi kulturni utrip nekega kraja pomembna sestavina kadrovske politike.

Doklej bomo morali, denimo, čakati na sodobnejše prostore za osrednjo knjižnico v Cerknici, ki je sicer bogata knjig, vendar pa bi nujno morala imeti sodobne prostore s čitalnico, oddelkom revij, strokovnim tiskom in poljudno literaturo? Doklej bomo morali odklanjati gledališnice ali druge skupine iz Ljubljane, Nove Gorice in od drugod zaradi premajhnih in neustrezno urejenih odrov?

To seveda niso vsa vprašanja. Vemo, da ob več priznanih domačih likovnih umetnikov (Gaspari, Perko, Rot) in obilici ljubiteljskih zanesenjakov, ob pogostih likovnih razstavah v Brestovem salonu, našemu občanu ne moremo zagotoviti stalne zbirke stvaritev teh umetnikov v stalni umetnostni galeriji, kar bi nedvomno obogatilo kulturno podobo naše občine. Nanizana vprašanja niso edina, le nekatera izmed številnih. O njih velja razmisliti, se do njih opredeliti, poiskati mogoče rešitve in izpeljati akcije.

Dokaj pogumno postavljena ocena, ki pa je posledica resničnih spoznanj iz preteklosti in žal velja še danes, pa je, da našim občanom kulturne dobrine niso nič kaj blizu. Morda je temu vzrok premajhno osveščanje naših ljudi, vendar... Poglejmo nekatere podatke. Na lanskih štirih zelških prireditvah je bilo okrog 700 ljudi, na nedavni predstavi Šentjakobskega gledališča v Cerknici komaj 50, premiero KUD iz Rakeka v Cerknici si je ogledalo komaj kakih deset obiskovalcev več, v Brestov salon pride na otvoritev posameznih likovnih razstav do 50 ljudi, proslave pomembnih državnih in drugih priznanj so pičlo obiskane.

Morda bo prvi korak k poživitvi, zlasti za Cerknico, pomenilo novo ustanovljeno kulturno dru-

Konec na 8. strani

Slovenski okteti v Zelšah. O letošnjih prireditvah bomo pisali v prihodnji številki

NAŠE MALO MESTO

Zadnje julijsko soboto na večer je gromka in prijetna glasba prišla iz stanovanj vse, kar leže in gre. Cerknška godba na pihala je imela svoj promenade koncert.

Prijetno doživetje so občanom nudili tudi godbeniki iz Špinčičev-Kastav pri Matuljih, ki so bili na izletu, se mimogrede ustavili pred restavracijo Jezero in prostovoljno uprizorili pravcati krajši koncert svojih domačih in naših viž. Njihova dobra volja je bila nagajena s toplim aplavzom. Morda so k navdušenju poslušalcev prispevale številne godbenice, ki pri napihovanju instrumentov niso prav nič zaostajale za svojimi tovariši.

Našim godbenikom zato priporočamo, da začnejo z nabiranjem podmladka iz vrst nežnega spola, kar bo še bolj vplivalo na priljubljenost naše že tako priljubljene godbe.

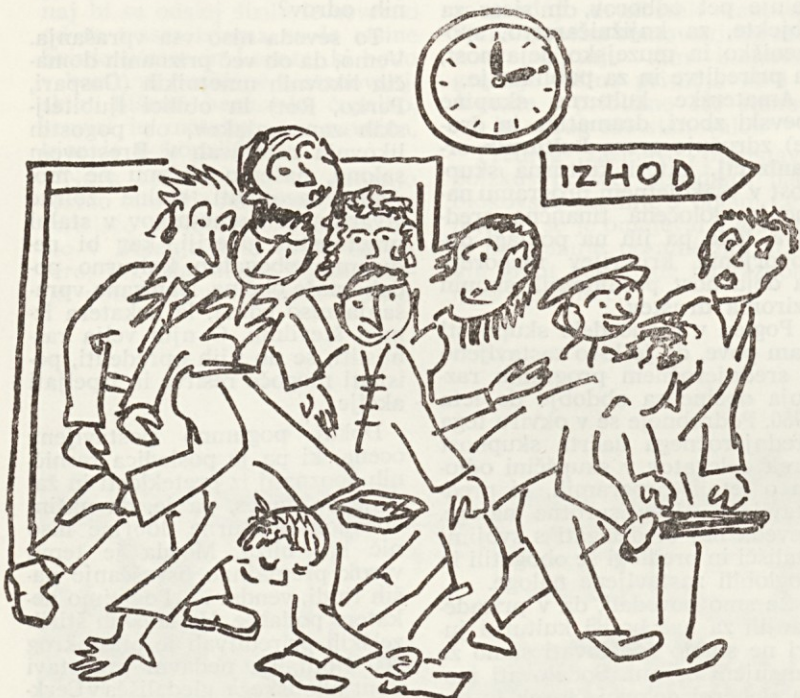
Resnični dogodek iz nekega poznega popoldneva v restavraciji Delikatese našega malega mesta. Pride petčlanska angleška družina in v dokaj razumljivem našem jeziku želi večerjati. Natakark jim gladko pove, da imajo žal na voljo samo eno porcijo čevapčičev in ničesar drugega.

Verjetno to ni edini takšen primer. Sicer smo o našem gostinstvu že toliko pisali, da bi končno vse skupaj le lahko kaj zaleglo, kar zadeva cene, izbiro in postrežbo, pa še kaj drugega.

— 0 —

Živilski trg je letošnje poletje dobro založen. Doslej je prodajala zelenjavo in sadje le ena prodajalka, letos pa se ji pridružil nov prodajalec. Tržnica prodajalni Kmetijske zadruge ni konkurenčna, prej obratno. 16. avgusta je bil na tržnici kilogram hrušk dražji za šest dinarjev, breskve za dva dinarja, paprika za štiri dinarje, le kilogram paradižnikov je bil cenejši za tri dinarje. Med prodajalcem na tržnici ni konkurenčnih cen. Cene vseh treh pa so znatno višje od ljubljanskih.

Šala meseca

NAJBOLJ OZKO GRLO V NAŠEM PROIZVODNEM PROCESU

Tudi tokrat smo za šalo meseca dobili idejo iz Tovarne pohoštva Cerknica. Obenem nas veseli, da ta rubrika že na samem začetku ni zamrla. Prosimo pa vas za nove šale ali vsaj za ideje, ki jih bomo nato ustrezno obdelali oziroma priredili!

Ta mesec smo bili nad izidom razpisa za šaljiv podpis k sliki iz prejšnje številke močno razočarani, saj smo dobili le en sam predlog, pa še ta ni bil najbolj posrečen.

Zato ostane žal slika brez podpisa, naši (ne)sodelavci pa brez obljubljenega nagrade.

Srečanje borcev Loškega odreda

3. septembra ob 11. uri se bodo prvič po petintridesetih letih srečali borci Loškega odreda v Otrobovcu pod Snežnikom v Loški dolini. Ob tej priložnosti bodo odkrili spominsko obeležje, predstavniki skupščine občine Cerknica pa bodo enoti izročili bojni prapor.

Loški odred je bil ustanovljen 27. avgusta 1942. leta v Otrobovcu pod Snežnikom. Tega dne so borci zaprisegli in obljubili, da se bodo zvesto borili proti sovražniku in branili svojo domovino. Kmalu po zaprisegi 20. oktobra 1942. leta so borci odšli na Primorsko kot Soški odred in v te kraje ponesli baklo upora.

Za uspehe v boju proti sovražniku in domačim izdajalcem ter za razvijanje bratstva in enotnosti med Notranjci, Gorani, Primorci in Kočevarji, je skupščina občine Cerknica ob lanskem občinskem prazniku podelila domičil Loškemu odredu, na letošnjem srečanju pa bodo prejeli tudi bojni prapor.

Na srečanju bo slavnostni govornik nekdanji organizator Loškega odreda in kasnejši komandant 30. divizije Tone Bavec-Cene, ki bo odkril tudi spominsko obeležje. Zatem bo predsednik skupščine občine Cerknica **Janez Pakiž** izročil predstavnikom Loškega odreda bojni prapor, nakar bo kulturni program, v kate-

rem bodo sodelovali pihalni orkester iz Cerknice, moška pevška zbor iz Loške doline in iz Nove vasi ter recitatorji amaterskega gledališča pri DPD Svoboda Loška dolina. Po slovesnosti se bodo borci in občani srečali pri znani lovski koči v Grajšovski, kjer bodo za prijetno razpoloženje poskrbele lovske družine iz Starega trga, Iga vasi in Babnega polja.

Srečanje borcev Loškega odreda in odkritje spominskega obeležja bo hkrati osrednja proslava v občini in uvod v praznovanje občinskega praznika.

Organizacijski odbor pri občinskem odboru Združenja Zveze borcev pričakuje, da se bo srečanja borcev Loškega odreda udeležilo nad 3000 borcev, aktivistov in občanov tudi iz sosednje Primorske, Gorskega kotora in iz drugih krajev.

S. Berglez

NAŠI UPOKOJENCI

8. julija je odšla iz Tovarne pohoštva Martinjak starostno v pokoj naša dolgoletna delavka **Vida Mihelič** iz Grahovega.

V Tovarni pohoštva Martinjak je bila zaposlena od 4. 2. 1948. leta. Delala je na različnih delovnih mestih v strojnih oddelkih, v pokoj pa je odšla iz delovnega mesta transportni delavec v oddelku predmontaža.

Delovni kolektiv se ji zahvaljuje za njeno dolgoletno delo in njen trud pri graditvi tovarne ter ji želi še mnogo zdravih let!

V SPOMIN

Delovna skupnost Tovarne pohoštva Martinjak sporoča žalostno novico, da je umrl naš upokojenec **KUNSTEK JANEZ** iz Grahovega.

V naši temeljni organizaciji je bil zaposlen od 1. 1. 1947 do upokojitve leta 1951. Delal je v oddelku zabojarne na skobelnem stroju.

Tovariš Kunstek nam bo ostal v lepem spominu kot dober delovni tovariš ter marljiv in prizadeven delavec.

Kolektiv TOZD
TP Martinjak

Sledila je podelitev priznanj najaktivnejšim mladincem in članom DPO SOZD SLOVENIJALEs proizvodnja in trgovina za dosežene rezultate v uresničevanju nalog ZSM, za pomembno vlogo pri socialistični vzgoji in pri pripravljanju mladine za najširše sodelovanje v celotnem družbeno političnem življenju. Priznanja so prejeli:

— Tov. RAZDEVŠEK Franc, GOŠNIK Danica, DIMIČ Rudi, FRLAN Drago.

Za zaključek volilno programske konference se je

Faksimile iz glasila SLOVENIJALEs — trgovina; poročilo o srečanju mladih v Brežicah.

Naša skromna pripomba: med mladinskimi nagrajenci je edini (starejši) »mladinec« naš Brestovec Drago Frlan.

BRESTOV OBZORNİK — glasilo delovne skupnosti Brest Cerknica n. sol. o. Glavni in odgovorni urednik Božo LEVEC. Ureja uredniški odbor: Franjo GAGULA, Vojko HARMEL, Mate JAKOVAC, Božo LEVEC, Danilo MLINAR, Leopold OBLAK, Janez OPEKA, Tomaž STROHSACK, Andrej ŠEGA, Miha ŠEPEC, Franc TRUDEN, Ženi ZEMLJAK in Viktor ZNIDARŠIČ. Foto: Jože SKRLJ. Tiska Železniška tiskarna v Ljubljani. Naklada 2800 izvodov.

Glasilo sodi med proizvode iz 7. točke prvega odstavka 36. člena zakona o obdavčevanju proizvodov in storitev v prometu, za katere se ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov (mnenje sekretariata za informiranje izvršnega sveta SR Slovenije št. 421-1/72 z dne 24. oktobra 1974).

NAGRAJEN OTROŠKI EKSLIBRIS

Poročali smo že, da bo kmalu končana jugoslovanska akcija »otroški ekslibris«, katere začetnik je bila podobna akcija pred štirimi leti pod pokroviteljstvom Industrije pohoštva Brest. Organizatorji letošnje jugoslovanske akcije menijo, da je bila zasnova postavljena prav v Cerknici pri Brestu, zakaj od takrat naprej so po mnogih šolah delali ekslibrise. Zato je letošnji otroški ekslibris po številu izdelkov še obsežnejši kot leta 1974, predvsem pa se je

razširil na vse jugoslovanske republike razen Makedonije; sodelujejo pa tudi tri slovenske šole iz Trsta in iz Gorice.

Posebej je razveseljivo, da je eno izmed tridesetih podeljenih priznanj za najbolj uspele ekslibris prišlo v Cerknico. Učenec **Roman Piletič** je pod mentorstvom Konrada Kneza izdelal imeniten ekslibris s slivniškimi čarovnicami. Ta ekslibris je objavljen tudi v razstavnem katalogu.

R. Pavlovec

Osrednji dogodek v preteklem mesecu: cirkus v Cerknici

FILMI V SEPTEMBRU

2. 9. 1978 ob 20. in 3. 9. ob 16. uri — japonski fantastični film TERROR MEGA GODZILE.
3. 9. ob 20. uri — francoska komedija MADAM PIPI.
4. 9. ob 20. uri — angleška kriminalka INSPEKTOR BRANIGAN.
7. 9. ob 20. uri — italijanski pustolovski film AMAZONKE.
9. 9. ob 17. uri — ameriška risanka TOM IN JERY.
9. 9. ob 20. in 10. 9. ob 16. uri — hongkonški pustolovski film — ZMAJ UNICUJE GNEZDO.
10. 9. ob 20. uri — ameriška kriminalka MAŠČEVANJE TOMA HUNTERJA.
11. 9. ob 20. uri — ameriški western MOŽ, KI JE LJUBIL CAT DENCING.
14. 9. ob 20. uri — ameriška komedija — MLADI FRANKENSTEIN.
16. 9. ob 20. in 17. 9. ob 16. uri — ameriški zabavni film — DEČEK TRINI IN ZAPATA.
17. 9. ob 20. uri — ameriški fantastični film — ZADNJI ŽARKI V MRAKU.
18. 9. ob 20. uri — ameriški western ZLOMLJENA PUŠČICA.
21. 9. ob 20. uri — ameriški ljubezenski film DA... DA... ZA ZDAJ.
23. 9. ob 17. in 20. uri — jugoslovanski vojni film KRILA ŠIRNEGA NEBA.
24. 9. ob 16. in 20. uri — ameriška drama ROCKY.
25. 9. ob 20. uri — ameriški akcijski film SPOPAD V JETNIŠNICI.
28. 9. ob 17. in 20. uri — nemški zabavni film MOJ PRIJATELJ HEINTJE.
30. 9. ob 20. uri — italijanska komedija VELIKA ZMEDA.

O DELU KULTURNE SKUPNOSTI

Nadaljevanje s 7. strani

štvo v Cerknici, o čigar načrtih smo brali v eni izmed preteklih števil Obzornika.

Ali je potrebno in tudi mogoče še kaj drugega? Delavci, ki smo zadržani za uresničevanje politike kulturnega razvoja, bomo veseli vsake sugestije, mnenja, predloga ali stališča v zvezi s pozitivitvijo ter razvojem kulturnega dela in življenja v naši občini.

In za zaključek: Cilje v programih, želje posameznikov in

družbe kot celote, prizadevanja organizatorjev na posameznih področjih kulturnega dela, vse to imamo. Ali ne bi kazalo nadrobneje razmisliti o pogojih in o možnostih, ki bodo približale kulturo vsakemu našemu delavcu, slehernemu občanu? Le-ta bo na tej osnovi mnogo lažje premagoval svoje lastne delovne in življenjske težave, dosegal bo višjo kulturno raven v lastnem in družbenem interesu. Zavedati se pač moramo, da je boj za samoupravljanje hkrati tudi kulturni boj...

I. Urbas